

Овози Тоҷик

Бани одам аъзои якдигарона!

Рӯзнама аз соли 1924 чоп мешавад

Номи он пешинан рӯнома: «Овози тоҷикони қалмагаш» (соли 1924),
«Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1931-1940),
«Ўзбекистон сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1964-1991).

Шавкат МИРЗИЁЕВ:

«БЕПАРВОЙ МЕТАВОНАД ТАМОМИ КЎШИШҶОН МОРО ОИД БА МУБОРИЗА БАР ЗИДДИ ПАНДЕМИЯ БА НЕСТӢ ОВАРАД»

Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев 26 май дар оғози чамъномаи видеоселекторӣ оид ба масъалаҳои сармоягузорӣ ба қорҳо оид ба муқовимат ба пандемияи коронавирӯс эътибори алоҳида дод.

Роҳбари давлат, аз ҷумла қайд кард: – Дар рӯзҳои охир дар мамлакатҳои мо шумораи беморони гирифтори коронавирӯс зиёд гардидаанд. Бояд қайд кард, ки роҳбарони аксари минтақаҳо ва қорҳои шаҳрвандони мо нармагардонии қорҳои карантиниро нодуруст қабул карда, гумон мекунам, ки гӯё ин беморӣ гузаштааст.

То имрӯз аз ҳорич 47 ҳазор ўзбекистонӣ ба қардониди шуданд. Мутаассифона, дар бисёре аз онҳо, ҳусусан дар байни онҳо, ки дар ду ҳафтаи охир ба қардашанд, коронавирӯс муайян карда шуданд.

Тақрибан 50 фоизи беморонро одамоне ташкил медиҳанд, ки аз ҳорич омадаанд.

Интизорӣ меравад, ки дар давоми 10 рӯзи оянда боз 3,5 ҳазор нафар тавассути нақлиёти ҳавоӣ ва тақрибан 7 ҳазор нафар тавассути постгоҳҳои сарҳади мекӯшанд. Ҳамзамон, беш аз 100 ҳазор нафар шаҳрвандони мо ҳоҳиши ба Ватан баргаштаниро ифшо карда шудаанд.

Бо назардошти ҷидди будани вазъ дар кишварҳои, ки онҳо аз он ҷо бармегарданд, инчунин кишварҳои ҳамсоя, набояд ба хотирҷамъӣ дода шуд. Холати риёя нақардан ба масофаи иҷтимоӣ, ҳусусан дар бозорҳо, дар маҷмӯҳои савдо, бонқҳо, сайри кӯчаҳо бидуни нақорҳои тиббӣ, баргузӯр намунаи қорҳои нақорҳои гуногуни оммавӣ дар ҳона зуд-зуд рух медиҳанд. Хуллас, ҳушёрӣ ва эҳтиёткорӣ суст мегардад.

Чунин вазъ метавонад тамоми кӯшишҳои мо оид ба муайянсозӣ, пешгирии ва табобати ин беморӣ, самаранокӣ миллионҳо хароҷотро аз бӯча ба нестӣ оварад.

Комиссияи ҷумҳуриявӣ яқоя бо ҳокимони вилоятҳо дар муҳлати як рӯз категорияҳои минтақаҳоеро, ки вазъи эпидемиологӣ бад шудааст, баррасӣ карда, оид ба пурӯзӣ қардонидани қорҳои карантинӣ пешниҳод тақдим намоёнд.

Вазорати тандурустӣ бояд шумораи

таҳлилҳои қаррӯзарро дар минтақаҳои «сурх» ва «сард» афзун қардонад. Ҳамзамон, дар муассисаҳои тиббӣ, бозорҳо, бонқҳо ва қорҳои сародам гирифтани тестҳои назоратиро бояд зиёд қардонд.

Ин ҷо меҳостам таваҷҷӯи шуморо ба як масъалаи муҳим қалб намоям. Дар бораи нарма қардонидани таъсири пандемия ба иқтисодиёт 16 фармон ва қарорҳои Президент қабул шуданд. Аммо ташкили иҷрои ин қарорҳо дар маҳалҳо қафо мемонанд, мо аз ӯҳдаи ба шаҳрвандон ва соҳибқорон расондани шароити имтиёҳо баромада наватонистем.

Аз ин хотир ба роҳ мондани назорати самарабахши палатаҳои Олий Маҷлис яқоя бо кенгаҳои маҳаллии вакилони халқ дар иҷрои қарорҳои дастурҳои Президент, ки дар доираи муқориза бар зидди пандемия қабул шудаанд, самарабахш ба назар мерасад.

Ба ҳокимони ноҳияҳо, шаҳрҳо ва вилоятҳо, вазирон супурда мешавад, ки ҳар моҳ оид ба иҷрои санадҳои президентӣ брифингҳо гузаронанд, ба востҳои ақбори оммавӣ, намоёндогони парламент ва ҷомеаи васеъ ҳисобот пешниҳод кунанд.

Дар натиҷаи сабук қардани қорҳои карантинӣ фаъолияти беш аз 19 ҳазор (91 ғор) қорҳои саноати, 9 ҳазор (76 ғор) сохтмон, 51 ҳазор (52 ғор) хидматрасонӣ ва 45 ҳазор (44 ғор) савдо барқарор карда шуданд.

Ба тӯғайли ин даромади андоз ва гумкул дар моҳи май нисбат ба ҳақин давраи моҳи гузашта 230 миллион сӯм афзуд, ҳақми фӯрӯши масолеҳи сохтмонӣ дар биржаи молу ашёи хом 20 ғор афзоиш ёфт.

Ҳақми қарзҳои аз қониби бонқҳои тижоратӣ додашуда нисбат ба ҳақин давраи моҳи гузашта 13 ғор зиёд шуд. Мо бояд ин қорро ҳам дар соҳаҳо ва ҳам дар минтақаҳо бо риёяи талаботи карантинӣ мақсаднок идора диҳем.

Ў.А.

МАҲАҚҶОН ТАТБИҚИ ЛОИҲАҶО МУАЙЯН ҚАРДИДАНД

Зери раёсати Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев 26 май чамъномаи видеоселекторӣ бақшида ба масъалаҳои сармоягузорӣ баргузӯр қардид. Қараёни татбиқи Барномаи сармоягузорӣ дар моҳҳои январ-апрели соли қорӣ таҳлил қардид, қорабиниҳо доир ба таъмини иҷрои бечунучарои нишондодҳои пешгӯишуда, аз ҷумла ба баҳрабардорӣ супурда шудани иқтидорҳои бузурги истеҳсолӣ, объектиҳои соҳаи иҷтимоӣ ва инфрасохтор муҳокима қардиданд.

Барномаи сармоягузорӣ дар соли 2020 шомили беш аз 3 ҳазор лоиҳа буда, татбиқи онҳо аз ҳудуд намунаи сармоягузориро дар ҳақми 235 триллион сӯм, аз он ҷумла дар ҳақми 7 миллион доллар сармояи бевоситаи қоричӣ пешбини намоёнд.

То ҳори нисомали аввал бештар аз як моҳ бӯқи мемонанд. Дар давраи ҳозира мураққаби пандемия аввали натиҷаҳои қор бобати таъмини суботнокӣ иқтисодиёт ва татбиқи лоиҳаҳои сармоягузорӣ ба назар мерасанд.

Аз ин сабаб роҳбари давлат таъкид қард, ки ба лоиҳаҳо, ки дар муҳлати кӯтоҳ самара мебахшанд, ба вучуд овардани қорҳои қор мӯсоидат намуна, ба таъмини рушди иқтисодӣ афзалият бақшидан ноғӯзир аст.

Ба объектиҳои соҳаи иҷтимоӣ ва инфрасохтор эътибори алоҳида ниғаронда шуд. Ишора қардид, ки татбиқи 38 чунин лоиҳа дар вилояти Самарқанд, 89 – дар вилояти Тошқанд ва 41 дар вилояти Қоразм хеле суст пеш меравад.

Ба Вазорати хидмати манзилу коммуналӣ ва Вазорати ҳоҷагии об тезондани сохтмони объекти, ки аз қониби Фонди зиддибуҳронӣ бо молия таъмин мегарданд, супурда шуд.

26 май қарори Президент дар бораи васеъ намунаи истеҳсоли филизоти ранга ва қиматбаҳо дар Комбинати қўҳу маъдани Олмалик қабул қардид буд. Бинобар ин ҳуҷат сохтмони фабрикаи тозакунии мис ва маҷмӯҳи

Барномаи сармоягузорӣ ба соли оянда, дар нақбати аввал лоиҳаҳо, ки ба вучуд овардани қорҳои қорро дар назар дорад ва барои қораш додани қарачаи қашшоқӣ мадад мерасонад, супурда шуд.

Арзиши объект, сифати лоиҳаҳо ва татбиқи онҳо аз бисёр қиҳат аз ҳуҷатниғори лоиҳаӣ вобаста аст. Қисми зиёди он ҳло ҳозир ба талаботи байналқалқӣ қавобгӯ нест, ширкат ва мутахассисоне, ки аз қорича қалб мегарданд, бо ин лоиҳаҳо қор қарда наметавонанд.

Бинобар ин аҳамияти татбиқи суръатнокӣ стандартҳои байналқалқӣ таъкид қардид. Аз соли оянда сар қарда тамоми қараёноҳ – аз лоиҳаҳои то ба баҳрабардорӣ супурдани объектиҳои қалон аз ҳисоби бӯҷет – бинобар меёғҳои қорҳои татбиқ мегарданд. Инчунин маҳдудияти қудо намунаи маблағ барои лоиҳақаш аз байн бардошта мешавад.

Ба Вазорати сохтмон супоришҳо дар заминаи мос намунаи қорқардҳои ҳуҷатниғори лоиҳаи стандартҳои байналқалқӣ, сохтмон ва экспертиза супурда шуд. Ҳамзамон масъулияти ташкилотҳои лоиҳақаш аз рӯи қоризоти муаллифӣ, фармоишгарон барои назорати техникӣ дақиқан муайян қарда мешавад.

Дар чамъомад лоиҳаҳо низ аз қор қиҳат таҳлил қардиданд, ки бо иштироки сармояҳои бевоситаи қоричӣ татбиқ мегарданд.

Соли қорӣ 34 ғориз сармоягузориҳои бевосита аз қорича ба соҳаҳои нафту газ, энергетика, маъдани қўҳ ва металлургия, 52 ғориз ба лоиҳаҳои минтақавӣ рош меоянд. Ҳамзамон таъкид шуд, ки имконоти ба маротиба афзудани қалби сармояҳои қоричӣ ба саноати электротехника, қиме ва ҳуқорқорӣ вучуд дорад.

– Пеш аз он ки ба татбиқи яғон лоиҳа қардохта шавад, ба саволҳо қавоб бӯд ёфт: оё объекти мақур қавобгӯи манфиати минтақа аст, оё он ба аҳолии маҳалли аҳамияти мутаассир дорад, қанд нафар дар он бо қор таъмин мегардад, – таъкид қард Шавкат Мирзиёев.

Ба мувоинони Сарвазир татбиқи маҳақҳои интиҳо барои

(Давомаш дар саҳ.2).

Имсол дар вилояти Бухоро 2962 ҳоҷагии фермерӣ дар 97900 гектар майдон пахта қориди баҳри ҳосили қаровон азму кӯшиш дорад. Қараёни қор ҳусусан дар агроқластерҳои «Mergan teks»-и ноҳияи Қароқўл, «Parvoz Humo Ravnagtrans»-и ноҳияи Олот, «Buxoro Zarhal teks»-и ноҳияи Шофирқон, «Bukhara Cotton Clusster»-и ноҳияи Ромитан, «Bahor chenj tekstil»-и ноҳияи Қогон ва як қатор ҳоҷағиҳои муштаракӣ онҳо қониби диққат аст.

БО ОРЗУИ ПАХТАИ ҚАРОВОН

Дар ин ҷо бештар аз 2000 қултиватор, 637-то дастгоҳи нармақунӣ, инчунин «Арролон» ва даҳҳо диғар намуноҳои техникаи қорқарди биологӣ сафарбар қардиданд. Офати табиие, ки ба қарибӣ дар вилоят сар зад, водор намуна, ки қариб дар 4 ҳазор гектар замин қишти тақорӣ гузаронида шавад. Ҳло баҳри қорқарди байни қаторҳои сафолақбасти яғонақунию нармақсозии ҳоқи онҳо бештар аз 45 ҳазор нафар қорқарон заҳмат меқашанд. Ба қарибӣ гурӯҳи қорӣ иборат аз роҳбарони ҳамаи секторҳо, ҳокимони қорнишониҳо онҳо оид ба масъалаҳои ҳоҷагии қишлоқ, мутақаддирӣ ташкилоту қорқона ва идораҳои соҳа, пахтақорони пуртақариба бо сардорони и.в. ҳокими вилоят Қ.Қамолов бо автобуқсони мақсус қиҳозонидашуда ба таъмини ноҳияҳои вилоят сафар қарда, бо қараёни қор бобати пахтақорӣ аз наздик шинос шуданд. Бояд таъкид намуна, ки 70 ғориз тақдири ҳосил дар моҳи қавзо ҳал мешавад. Ин ба зиммаи деҳқонони бинобар риёяи қатъӣ ва саривақтӣ ба қондаҳои агротехникӣ масъулият зам мекунад. Аз мушоҳидаҳо маълум қардид, ки парвариши ниқорҳои пахта дар ҳоҷағиҳои фермерии «Отабек, Эргаш ғайз»-и қамоти шаҳрвандони маҳаллаи «Шерғирон», «Раҳим Шерқон»-и ҚШМ «Қунҷи қалъа», «Нозанибон»-и ҚШМ Ҳумини ноҳияи Бухоро, агроқластери «Bahor chenj tekstil»-и ҳоҷағи фермерии «Бозор, Мурод, Рамазон Тўра замини»-и ноҳияи

Қогон, ҳоҷағиҳои фермерии «Фирӯзобон»-и ҚШМ «Зарафшон»-и ноҳияи Ғиндубон, «Ғафур Қўра»-и ҚШМ Талисифедаи ноҳияи Шофирқон, «Фаттоев»-и ҚШМ «Зандан»-и ноҳияи Пешқў, қамъияти масъулиятташ маҳдуди «ВСП Cluster Agrokomples»-и қорқонаи қоричи «Bukhara Cotton tekstil»-и ноҳияи Ромитан, ҳоҷағи фермерии «Абдуқодир Эшон»-и ҚШМ «Човли»-и ноҳияи Қароқўл таъби дил сурат мегардад. Баробари ин қараёни қорро дар майдонҳои пахтаи пудратчиёни қамъияти масъулиятташ маҳдуди «Olot Cotton Cluster» ва ҳоҷағи фермерии «Озодқон Рўзиев» Мунира Бекиева ва Мунира Юлдошева ғайриқаноатбахш аст. Гурӯҳи қорӣ ҳангоми сафар дар ноҳияи Вобқанд бо парвариши ғайриқодли тарбуз дар қармқона шинос шуд. Маълум қардид, ки деҳқонон рўзҳои наздик ба шаҳри Екатеринбургӣ Рўсия 20 тонна тарбуз меғиристанд. Онҳо инчунин баҳри фаровонии бозори доҳилия низ бо 60 тонна ҳосили ҳушсифати хеш саҳи меғузаранд. Ин имқоният меҳиҳад, ки соҳибқорон 1,5 миллион сӯм даромад кунанд. Ба мӯсофироии гурӯҳи қорӣ лозим омад, ки ҳангоми сафар ба бисёр воқеаҳои хурсандибахш, қомебӯҳои фермерон ва соҳибқорон гувоҳ қарданд. Ниҳоят, оҳири рўз натиҷаҳои шиносии яқрўзи қори пахтақорон муҳокима ва қамъбаст қарда шуд.

А. АВЕЗОВ,
хабарниғори «Овози тоҷик»
дар вилояти Бухоро.

Тиббиёт МАРҚАЗИ ТИББИИ ДАР ОСИЁИ МАРҚАЗИ ЯҶОНА

Дар пойтахт маҷмӯаи нодирӣ smart – Марқазии миллии тиббиёти бачагон бунёд қардид. Дар асл ин баҳо аҳамияти маҷмӯаи замонавии мақур, ташҳиси дақиқ ва усулҳои инноватсионии табобатро инъикос менамоёнд. Чунин усули қор бештар аз ҳама дар қараёни ислоҳоти низоми тандурустӣ боаҳамият ба назар мерасад.

Дар ин муассисаи табобати пешқадам орзуҳои зиёди қалбҳои қурд қамои амал меғӯшанд. Барои ин дар марқаз ҳама қорҳо бинобар ниғоҳ ва қаҳонбини бачагон анҷом дода шудааст. Дар қоргузори муассисаи замонавии тиббӣ усулҳо ба амал татбиқ мегарданд, ки дар асоси тақрибаи қоричӣ анҷўхта шудааст.

– Дар мамлакатамон муассисаи тиббии дар Осийи Марқазӣ ва мамлақатҳои ИДМ беназир – марқазии миллии тиббии бачагон на сохта шуд, ки ин дар соҳаи тиббиёт дастоварди бузург мебошад. Бо ташаббуси Президент Шавкат Мирзиёев сохтмони марқаз 28 феввали соли 2018 оғоз ёфта буд. Арзиши лоиҳавии марқаз беш аз 130 миллион доллар буда, бо дастгирии Ҷумҳурии Қорез аз рӯи лоиҳаи қорпоратсияи «Баум» бунёд гаштааст. Муассисаи табобати қоршона барои 280 қорӣ муқаррар қардид, дар поликлиникаи имқоният барои қабули қаррўзи 250 бемор фароҳам оварда шудааст.

Дар марқаз 38 палата, 20 қитобқонаи маҳаллии электронӣ, 170 маҷлисгоҳи маҳаллӣ, 50 ошқонаи маҳаллӣ, марқазии симулясияи вучуд дорад. Дар ин ҷо 830 мутахассис меҳнат ҳоҳад қард.

Саволе ба миён омадана ш мумкин аст, ки қаро марқаз миллии номида мешавад? Дар бисёр мамлақатҳои қоричӣ муассисаҳои тиббие вучуд дорад, ки National medical center номида мешавад. Ин марқазҳо аз рӯи мақом аз диғар муассисаҳои тиббӣ болотаранд. Барои он ки марқазӣ мо низ муносиби арзиши воқеии миллии қардад, аз рӯи мақом нисбат ба муассисаҳои та-

(Давомаш дар саҳ.2).

Фармони Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон

ДАР БОРАИ ТАЪСИСИ НИШОНИ САРИСИНАГИИ «МЕҲР-САҶОВАТ»

Бо мақсади рағбатноксозии қамватаноне, ки дар бартарарфосии имтиҳоноте, ки ба сари мардумамон дар давраи паҳн қардидани пандемияи коронавирӯс омада, ба қатарӣ қаҳонӣ табдил ёфт, зимни бартарарфосии оқибатҳои офатҳои гуногуни табии ва вазъияти фавқуллода мардонагӣ ва шўҷат зоҳир намуна, ҳудро чун идомадихандагони муносиби аниҳаҳо ва сифатҳои ба халқамон ҳос мисли шафқат, неқи, саҳовату меҳр ва ҳимматбаландӣ нишон дода, ба қаракати умумиқалқӣ табдил додани фаъолияти дастгирии қамачонибаи қишри аз қиҳати иҷтимоӣ заифи аҳолӣ ва қўмақи бегараз ба онҳо саҳми бузург гузошта, дар қори қайрия ва зухори амали неқ намунаи ибрат гаштаанд ва қамчунин дар қамъиятамон барои мустақамсозии фазои сулҳу оромӣ, яғонагӣ ва қамдигарқамӣ фаёлона иштирок дорад:

1. Нишони сарисинагии «Меҳр-саҳоват» таъсис дода шавад.
2. Инҳо тасдиқ қарда шавад:
3. Девони Вазирони Ҷумҳурии Ўзбекистон дар муҳлати ду ҳафта ба тартиби муқаррарқардиди омодақсозии нишони сарисинагии «Меҳр-саҳоват» ва шаҳодатномаи онро таъмин намоёнд.
4. Назорати иҷрои Фармони мақур ба зиммаи Сарвазирӣ Ҷумҳурии Ўзбекистон А.Н.Арипов ва роҳбари Маъмурияти Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон З.Ш.Низомиддинов гузошта шавад.

Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Ш.МИРЗИЁЕВ
Шаҳри ТОШҚАНД, 26 майи соли 2020.

Иловаи №1
ба Фармони Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон
аз 26 майи соли 2020 №ФП-5999

НИЗОМИ НИШОНИ САРИСИНАГИИ «МЕҲР-САҶОВАТ»

1. Бо нишони сарисинагии «Меҳр-саҳоват» шаҳрвандони Ҷумҳурии Ўзбекистон барои:
мардонагӣ ва шўҷате, ки дар бартарарфосии озмоишқо, ки ба сари мардумамон дар давраи паҳн қардидани пандемияи коронавирӯс омада, қатарӣ қаҳонӣ қардид, қамҷони бартарарфосии оқибатҳои офатҳои гуногуни табии ва вазъияти фавқуллода зоҳир намунада;
муносиби идома додан ва инқишои қунин арзишқо олии маънавий ва аниҳаҳои қалқи меҳрубон ва шарафмандамон чун шафқат, саҳоват ва неқи;
саҳми бузургашон дар ба қунбиши умумиқалқӣ табдил додани фаъолияти дастгирии қамачонибаи иҷтимоии қишри аҳолии қамбизоат;
босамар тақсим намунаи маблағи қайрия, ташаббусқорӣ дар пешниҳод намунаи қўмақи бегарази саривақтӣ ба аҳолие, ки дар вазъияти ноғвор мондааст;
зўғур намунаи фаёлоқӣ дар мустақамсозии муҳити сулҳу осудагӣ, яғонагӣ ва қамдигарқамӣ дар қамъият;
намунаи ибрат қардидан дар фаъолияти қайрия ва содир намунаи қорҳои неқи.
2. Бо нишони сарисинагии «Меҳр-саҳоват» шаҳсоне низ муқофотонида мешавад, ки шаҳрвандони Ҷумҳурии Ўзбекистон намебошанд.
3. Нишони сарисинагии «Меҳр-саҳоват» дар вазъияти тантанавӣ аз қониби Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон ё аз номи ў аз қониби Раиси Сенати Олий Маҷлиси Ҷумҳурии Ўзбекистон, Спикери Палатаи қонунгузори Олий Маҷлиси Ҷумҳурии Ўзбекистон, Сарвазирӣ Ҷумҳурии Ўзбекистон, роҳбарони мақомоти ҷумҳурии вазоратҳо, идораҳо ва иттиҳодияҳои қамъиятӣ, Раиси Жоқарги Қенеси Ҷумҳурии Қароқалпоқистон, ҳокимони вилоятҳо ва шаҳри Тошқанд, диғар шаҳсонӣ соҳибқалолат супурда мешавад.
4. Яқоя бо нишони сарисинагӣ шаҳодатнома низ тақдим мегардад.
5. Нишони сарисинагии «Меҳр-саҳоват» дар тарафи қапи сари сина пас аз муқофотҳои давлатӣ овехта мешавад.

Иловаи №2
ба Фармони Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон
аз 26 майи соли 2020 №ФП-5999

ТАВСИФИ НИШОНИ САРИСИНАГИИ «МЕҲР-САҶОВАТ»

Нишони сарисинагии «Меҳр-саҳоват» аз ғудқтаи мис, ки бо тиллои ғарфинаш 0,25 микрон пўшонда шудааст, омода қарда мешавад ва шақли доираи диаметраш 34 миллиметрро дорад.

2. Дар мобайни нишони сарисинагӣ дар партави нурҳои дуррашони офтоб акси рамзини одамод дар оғуши қамқорони дастон қорӣ қирифтааст. Дар атрофи қисми болоии нишони сарисинагӣ дар партави ранги сафед навиштаҷоти «MEHR-SAXOVAT», дар қисми поёни – ду навади даррахти ғор маҷуд. Баландии қарфҳо – 2,2 миллиметр.

Дар ақиб нишони сарисинагӣ «Ғери давлатии Ҷумҳурии Ўзбекистон» тасвир ёфтааст.

Ғарфини нишони сарисинагӣ – 3 миллиметр.

Тасвир ва навиштаҷот – барқаста.

Ҳошияҳои тарафҳои рӯ ба рӯ ва ақиб нишони сарисинагӣ раҳи барқаста дорад.

Нишони сарисинагӣ ба василаи ғўшақ ва қалқа бо қолдоқи панҷуша, ки бо лентаи шўҳии атрофаш басташудаи молиқи ранги Парчами давлатии Ҷумҳурии Ўзбекистон пайваст шудааст.

Дар ақиб қолдоқи василае дар намунаи сузанақ барои овехтани нишони сарисинагӣ ба либос вучуд дорад.

ЎЗБЕКИСТОН – ТОҶИКИСТОН:

УФУҚҶОИ ДҶҶСТӢ

мо на фақат ҳамсояем...

Дар забони тоҷикӣ калимаи "ҳамсоя" хеле пурмаъно буда, мазмунӣ рамзӣ ҳам дорад. Мо эзоҳи ин вожаҳо бо "соя" бештар вобаста медонем. Ин калима дар "Фарҳанги забони тоҷикӣ" чунин шарҳ ёфтааст: "он ки хонааш ба хонаи каси дигар девор ба девор, бевосита пайваст ё хеле наздик бошад, ҳамчунин". Барои тасдиқи он як байти пурарзиши Авҳадӣ оварда шудааст:

То надонӣ, ки кист
ҳамсоя,
Ба иморат талаф
макун моя

Дар зиндагӣ ҳаллоқи тоҷикӣ ўзбек вобаста ба калимаи "ҳамсоя" бисёр зарбулмасалу ривоятҳо ҳафт. "Ҳақиқӣ ҳамсоя", "Ҳамсоятабақ", "Аввал ҳамсоя бигир, баъд ҳавлӣ", "Ҳамсояи ҷамъаи гирад панд" ва ҳоказо.

Солҳои охир дар минтақаи мо, хусусан чун суҳан дар бораи робитаҳои Ўзбекистон Тоҷикистон равад, ибораи "ҳамсоягӣ неқ" хеле бамаврид истифода мешавад. Ин бесабаб нест. Зеро тавре ки пештар дар мақолаамон зери сарлавҳаи "Дуои халқ иҷобат мешавад" (ба муносибати ду-солагии сафари расмӣ Президенти Ўзбекистон ба Тоҷикистон дар таърихи 9-10 марти соли 2018, "Овози тоҷик", 8-уми марти соли 2020) зикр шуда буд, "драхти дӯстие, ки ду сол пеш шинонда шуд, самар медиҳад".

Аммо офати пандемияи коронавирис, ки тамоми "ўзвҳоро бекарор" намуд, ба рушду пешрави робитаҳои неқи ҳамсоягӣ мо чун дар дигар минтақаҳои дунё таъсири манфӣ расонд. Вале ин маънои онро надорад, ки дар байни ду кишвари дӯсту ҳамсоя алоқаҳо суғур шуда бошанд. Маҳдудиятҳои, ки қорӣ гардидаанд, албатта муваққа-

тианд ва робитаҳои муфиди дучониба боз пайдор мешаванд. Зеро мо на фақат ҳамсояем, балки ҳешу табор ҳам ҳастем.

Зухуроти риштаҳои ҳешу таборӣ, хусусан дар чанд моҳи охир қудрати худро нишон дод.

Ҳама хабар доранд, ки бо супориши Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев 9-уми апрел ба Тоҷикистон иборат аз 15 вагон маводи зарурӣ барои пешгирии бемории коронавирис фиристода шуд. 8-уми май бо микдори зиёди ёрии моддӣи ба-шардӯстона, гурӯҳи табиибон иборат аз 8 нафар ане-стезиолог-реаниматолог, пульмонолог, эпидемиолог, инфекционист ва дигар му-

Сафири Фавқуллода ва Мухтори Ўзбекистон Эргаш Шоиमतов ин қумақхоро далели дурахшони дӯстиву ҳамсоягӣ неқи халқҳои бародар арзёбӣ намудааст.

Дар зодгоҳи ман (деҳаи Сӯфиорифи ноҳияи Истаравшан) як одати хуб ҳафт. Ҳар касе, ки иморат месозад, ҳатман бо номи "бародарон" (баъди бардоштани девор, маросими пӯшидани бом) ҳашар ташиқ мекунанд. Барои он махсус даъват кардани ҳамсоя, наздикону ҳамгузарҳо шарт нест. Мардум ҳудашон ба-шардӯстона, гурӯҳи табиибон иборат аз 8 нафар ане-стезиолог-реаниматолог, пульмонолог, эпидемиолог, инфекционист ва дигар му-

тахассисон низ барои қумақ фиристода шуданд. Ин амри хайр баъд аз гуфтугӯи телефонии сарварони ду давлат Шавкат Мирзиёев ва Эмомалӣ Раҳмон дар таърихи 5-уми май амалӣ гардид. 11-уми май вазири қорҳои хориҷии Тоҷикистон Сиродидин Мухриддин хангоми мулоқот бо

ин ҳашар, албатта ҳуроке пухта, ба қавле «дастда-рози» мекунанд. Қуҳансолон фотиҳа медиҳанд. Ин ойн дар Ўзбекистон низ роиҷ аст.

Алҳол дар вилояти Сирдарё ҳашари умумихалқӣ бешубҳа, авҷ гирифтааст. Аз тамоми ғушаву қанори сарзаминамон ба сирда-

рӯҳои қумақ мерасад. Тоҷикистон низ аз ин маърақа дар қанор намонд. 20-уми май бо супориши сарвари ин давлат Эмомалӣ Раҳмон барои бартарофт сохтани оқибатҳои садамаи обанбори Сирдарё ба вилояти Сирдарё 51 вагон масолеҳи сохтмон фиристода шуд. Семмент, ранг, мех, ши-

фер ва ғайра имрӯз барои бинокорони сирдарёи хеле заруранд.

Дар Ўзбекистон барои бартарофт сохтани оқибатҳои нохуши офати табиӣи тохногенӣ тамоми шароит фароҳам оварда шудаанд. Бо вучуди ин қумақ ба-шардӯстонаи бародарони тоҷикистонӣ ба ҳашари умумихалқӣи кишвари мо дастгирии назаррас аст. Ин, бешак, аз саховатпеша-гии ҳамсоягон, ҳешу табори тоҷикистонӣ мо дарак медиҳад, ки қобили таъкид аст. Зеро дар замони пандемия, ки ҳар қилинашро худ аз об баровардан, чунин қумақҳои моддӣи ифодаи амалии хисси ғамхорӣи бародаронаву ба-шардӯстона, ҳамчунин дастгирии амалии яқдигар аст.

Дирӯз дар шабакаи интернет боз як хабарро хондам: «гурӯҳи ширкатҳои ҚС «Ўзэлектроробпарат» ва ҚС «Techno Cable Group» ба ширкати тоҷикистонӣ «Энерго Комплекс Инжиниринг» ҷиҳати таъмин кардани беморхонаҳои Тоҷикистон бо маводи зарурӣ як

микдор бор фиристодаанд.

"Шарикони мо аз ҳисоби худ маҷмӯи воситаҳои муҳофизати инфиродири иборат аз респиратор, айнақ, дастпӯшак, либоси муҳофизатӣ ва ниқобҳои тиббӣ харидаанд. Ҳамаи ин воситаҳо баъди ба Тоҷикистон расидан ба ихтиёри беморхонаҳои шаҳрӣ ва ноҳиявии вилоятҳои Суғду Хатлон, ВМКБ, ноҳияҳои тобеи марказ ва шаҳри Душанбе дода мешаванд", — хабар додааст ширкати «Энерго Комплекс Инжиниринг».

Ин рӯзҳои душвор ҳам мегузаранд. Зиндагӣи мардумони мо ва тамоми аҳли олам бо мурури вақт ба маҷрои муътадиллаш бармегардад. Аммо қумақҳои ба-шардӯстонаи байниҷаҳонӣ, зуҳуроти инсонпарварӣ аз ёди халқҳо ҳаргиз фаромӯш намешаванд.

Шоҳаҳҳор САЛИМОВ,
шореҳи сиёсӣ.

МАҲАҚҶОИ ТАТБИҚӢ ЛОИҲАҶО
МУАЙЯН ГАРДИДАНД

(Аввалаш дар саҳ. 1).

Бисёр намудани ин лоиҳаҳо ҳазорҳо қорҳои қор ба вучуд меояд, махсусоти ивазкунандаи моли хориҷа ва барои содирот муңҷаргардида истеҳсол хоҳад шуд. Супоришҳои дахлдор дода шуд.

Ташкил намудани комиссияи доимии мониторингӣи иқтидорҳои бузург ва миёнаи ба баҳрабардори супурдашуда супурда шуд. Вай бо масъалаҳои таъмини қорхонаҳо бо микдори қорҳои ашӣи хом ва инфрасохтор, таъмини қори онҳо бо иқтидорҳои қорилан пурра машғул хоҳад шуд.

Таъкид шуд, ки роҳбарони соҳаҳо ва минтақаҳо ҳатто аз тақдирӣ лоиҳаҳо пурсон шаванд, ки онҳо ба баҳрабардори супурда шудаанд, онҳо барои ҳалли масъалаҳои ба-вучудомеда низ масъуланд.

Дар ҷамъомеда ба масъалаҳои афзудани сармоя барои лоиҳаҳои наҷандон қалон, ки барои баланд бардоштани даромади аҳоли нигаронда шудааст, эътибори алоҳида нигаронда шуд.

Барои мисол, дар Анҷидон ба ҳаҷми умумии 40 миллион доллар лоиҳаҳо таҳия гаштанд, ки ташкил намудани 7 кластерро оид ба махсусоти меваву сабзавот, қорводори, паррандапарварӣ дар асоси кооператсияи худқори беш аз 9 ҳазор аҳоли пешбинӣ гаштааст. Ба вучуд овардани чунин система дар дигар минтақаҳои сарҳадӣ бо назардошти таърибаи маҷмӯи супориш дода шуд.

Дар ноҳияи Тоҷиди 70 лоиҳаи сармоягузори ба микдори 320 миллион сӯм, дар Пахтаҷи 83 лоиҳа ба микдори 660 миллион сӯм таҳия гаштааст. Барои таъқиқи онҳо ба вучуд овардани минтақаҳои саноатӣ дар ҳудудҳои бо шаҳри Навоӣ ҳамсарҳади ноҳияи Пахтаҷи ва бо шаҳри Зарафшон ҳамсарҳади ноҳияи Тоҷиди ба нақша гирифта шудааст.

Дар ҷамъомеда бинабар соҳаҳо ва минтақаҳо таваққулои ояндаи азхуд накардани сармояҳои хориҷӣ аз сабаби пандемия баррасӣ гардидаанд. Таъкид шуд, ки омӯзиши истикболи чунин лоиҳаҳо имкон медиҳад, ки онҳоро ба таъхир андохтан ё бо наваш иваз намудан мумкин аст.

Дарҷаи азхуд намудани маблағ аз рӯи 98 лоиҳа, ки аз ҳисоби кредитҳои институҳои байналхалқӣи молиявӣ таъмин мегардад, зери таъқиқи гирифта шуд. Ҳарчӣ зудтар бартарофтҳои масъалаҳо ва тезондани таъқиқи лоиҳаҳо супурда шуд.

Дар доираи Барномаи сармоягузори дар соли қорӣ ба амал таъқиқ намудани 206 лоиҳаи бузург ба нақша гирифта шудааст. Эҳтимол вучуд дорад, ки 39-тои он сари вақт ба амал таъқиқ на-мегардад. Қисми асосӣ — дар соҳаҳои энергетика, бофандагӣ, электротехника ва нақлиёт ва ҳамчунин дар вилоятҳои Навоӣ, Намангон, Сирдарё ва Фарғона мебошанд.

Президент таъкид кард, ки дар натиҷаи ба амал тат-

ЎЗА.

ХАБАРҶО

Табибонамон аз Тоҷикистон
баргаштанд

Ба Тоҷикистони ҳамсоя, ки низ мушкilotи пандемияро аз сар мегузаронад, баробари қумақҳои моддӣи ба-шардӯстона аз қониби Ҷумҳуриямон ёрии тиббӣ расонида мешавад. Дар табобат ва рафъи коронавирис шифокоронамон якҷоя амал ва аз таърибаи яқдигар истифода менамоянд.

Гурӯҳи намоёндагӣи мо, ки аз 8 нафар мутахассисони соҳаҳои эпидемиологӣ, пульмонологӣ, инфекционӣ, вирусологӣ ва ғайраҳо иборат буданд, дар як қатор анҷуманҳои Вазорати тандурустии Тоҷикистон иштирок ва оиди қорҳо, ки рӯзҳои карантин дар Ҷумҳуриямон гузаронида мешаванд, баромалҳо намуданд, дастурамалҳои услубӣи тиббӣ паҳн карданд, дар беморхонаҳо ҳампахлу бо шифокорони тоҷик дар қараёни муолиҷа бевосита иштирок ва ба диллашон қувват шуданд. Гурӯҳ аз Ҷумҳурии ҳамсоя бо «Ташаккурнома»-ҳо баргашт. Онҳо бо нишони сарисинагии «Аълочи» нигардорӣи тандурустии Ҷумҳурии Ўзбекистон тақдиронида шуданд.

Дар Осиёи Марказӣ — ягона

Пул ва роҳҳои зеризаминӣ қисми қудунопазири роҳсозии замонавист, ки дар мамлакатамон мутаваққулона сурат мегирад. Рӯҳаҳо, ки пандемия ҳанӯз инсониятро ба таъшиш мегузорад, дар роҳсозии замонавӣи Тошқанд воқеаи муҳим рӯй дод — дар буриши хатҳои Оҳангарон ва қучаи Махтумқули иншооти бузургӣи нақлиётӣи дар Осиёи Марказӣ ягона — қўпруки дуошӯна ба истифода супурда шуд.

Сохтмони он соли 2018 оғоз ёфта буд. Дар роҳи равон ва болои ду қўпрук дар маҷмӯи се самт баробар равуҳои автомобилхоро таъмин месозад.

Дизайн, шуълапошии қароғақҳо, ҳуррамии гирду атроф низ ба бинанда таъсири хуб мегузорад. Чи ба қониби қучаҳои пойтахт, чи ба самти водӣ ва ноҳияи Бўстонлиқ автомобилҳо беист ҳаракат мекунанд. Светафор (қароғақҳои роҳ) гузошта нашудааст, ба истода мондани нақлиёт ҳоҷат нест, ин ба хубшавии вазъи экологӣ низ мусоидат менамояд. Дар арафаи Иди рамазон баробари объектҳои сохтмони пойтахт, ки нава ба истифода супурда шудаанд, Президентомон аз ин иншооти бузургӣи роҳ низ дидан кард.

Ба хонадонҳо — «оши хом»

Халқи мо, хусусан соҳибқоронамон, назар ба ҳарвақта ба қорҳои хайр ва ташаббусҳои саховатмандона бештар майл мекунанд.

Дар арафа ва рӯзҳои иди рамазон қурбон дар Фарғона ода-тан бо оши палав ба хонаи яқдигар мераванд, хонадонҳои ваъзи иқтисодӣиашон душворро хабар мегиранд.

Соҳибқор Раъно Халилова имсол бо «оши хом», яъне бо 10 нава махсусоти ҳуроқворӣ ба хонадонҳои қамтаъминҳо рафт. Соқини маҳаллаи «Маргинони»-и шаҳри Фарғона Светлана Абдураҳмонова, ки дар маҷмӯи зоишҳо соҳаи тўлқон қор карда, ҳоло дар хонаи яқдигардор ба нигоҳубини дуктари ноғирои худ машғул аст, аз таъқиқи соҳибқор ва пурнур шудани дастархони идонаш хеле мамнун.

М. ШОДИЕВ,
муҳбири «Овози тоҷик».

Ҳокимияти вилояти Фарғона моҳи майи соли равон баргузори як форуми байналмилалиро барномарезӣ карда буд. Паҳши коронавирис дар ин қодаи қор монеа ба вучуд овард ва баргузори он ба вақти дигар гузошта шуд. Аммо қалби сармояҳои мустақим, тарғиби салоҳияти инвестиционӣи вилоят бо роҳу усулҳои гуногун идома дорад.

ФОРУМИ ИҚТИСОДӢ
БАРГУЗОР НАГАРДИД

аммо ҳамқориҳо идома доранд

Дар мулоқоти видеоӣ бо сафоратхонаҳои Қуриёи Чанубӣ, Латвия ва Уммон ҳамқориҳои тарафайн ба таври васеъ мавриди баррасӣ қарор дода шуданд. Муовинони ҳокимони вилоят, шаҳр ва ноҳияҳо, сардорони шуъбаҳои савдои беруна, намоёндагони ширкатҳои хориҷӣ ва қормандони ин се сафоратхонаи муқими Тошқанд ҷиҳати тавсеаи ҳамқориҳо табодули назар карданд.

Бо ширкати сармоягузори хориҷӣ дар шаҳри ноҳияҳои вилоят лоиҳаҳои зиёд таҳти қорбаст қарор гирифтаанд. Боз чанд тавафқунома ба имзо расид, ки доираи ҳамқориҳои моро бо сармоягузори хориҷӣ ва ширкатҳои бонуфузи он тавсеаи мебахшанд — меғӯяд муовини ҳокими вилоят Мўҳсинқуча Абдураҳмонов.

Вай илова кард, ки соли равон таъқиқи яқданд лоиҳаи бузург барнома-резӣ шудаанд. Ба далели паҳншавии пандемияи коронавирис ба соҳибқорони зиёд имтиёзҳои фаровон дода мешаванд.

Бо сармоягузори Қуриёи Чанубӣ ҳамқориҳои мо беш аз пеш вусъат пайдо мекунанд. Дар мулоқотҳои сатҳи олии ду кишвар «хариҷаи роҳ» қабул шудааст ва маҳз тибқи он ҳаҷми даҳ лоиҳа мавриди қорбаст қарор гирифтаанд. Яке аз ин лоиҳаҳо бахши таълимо пешбинӣ мекард. Бар асоси ин лоиҳа дар шаҳри Фарғона Донишгоҳи байналмилалӣи Қуриёи Ифтиҳо ёфт ва донишқўиёи зиёдор ба қанор пазируфт.

Дар қонфаронс гуфта шуд, ки дар шаҳри Қувасой бо ташаббуси ҚММ "Grand Hayr Baraka" ва ширкати хориҷӣ "Myung Sung Placon Ltd" гармхонаи замонавӣ барпо мешавад, ки бунёди он 5 миллион доллар тақозо

намудааст. Ҳоло пойдевори ин гармхона дар майдони дуним гектар рехта шудааст.

Бар асоси як лоиҳаи дигар дар шаҳри Фарғона бо ташаббуси қорхонаи муштаракӣ ҚММ "Winchemical" истеҳсоли қоғазҳои полиэтилен ва изолятсия, фарши мулоим ба роҳ монда шудааст. Танҳо соли гузашта табодули моли миёни вилояти Фарғона ва Қуриёи Чанубӣ 33,5 миллион долларӣи ИМА ро ташкил намудааст.

Ҳоло 13 қорхона маводи содиротӣи истеҳсол мекунанд, ки аз ин ҳисоб ба бучаи вилоят 9,5 миллион доллар ворид шудааст.

Ноғуфта намонад, ки ду сол муқаддам дар шаҳри Фарғона филиали Мактаби олии аҳбор ва менежменти Латвияро ифтиҳо намуда буданд. Ин мактаби олии қавононро дар соҳаи фаъолияти соҳибқориҳои сайёҳӣ ва идора қардани он, ташкил намудани меҳмонхонаҳо ва тарабхонаҳо тарбия менамояд.

Як бахши қорро ба кишвари Уммон содир намудани меваи Фарғона ташкил медиҳад. Ин ҳамқори низ аз замони ба роҳ монда шудани он натиҷаҳои босамар ба бор меоварад. Соли гузашта як гурӯҳ намоёндагони доираҳои соҳибқорӣ ва сармоягузори Уммон дар вилояти Фарғона шудаанд. Дар қараёни мулоқотҳо яқданд меморандуми ҳамқорӣ ба имзо расидаанд. Соли гузашта қамъиятҳои масъулиятшон маҳдуди "Export Import Trade"-и ноҳияи Олтиарик ва қорхонаи "Alfa Level"-и ноҳияи Ўзбекистон садҳо тонна меваву сабзавотро ба Уммон содир намудаанд.

Мирасрор АҲРОРОВ,
муҳбири «Овози тоҷик».
Вилояти ФАРҶОНА.

МАРКАЗИ ТИББӢ ДАР ОСИЁИ
МАРКАЗӢ ЯГОНА

(Аввалаш дар саҳ. 1).

Дар муассисаи нави тиббӣи бачагона дар асоси технологияи баланд хидмат расонда мешавад, барои сола ба амал овардани беш аз 1,5 ҳазор қароҳии мураккаб шароит ба вучуд оварда шудааст.

Муассиса ба 6 маркази наҷандон қалони махсус тақсим гаштааст. Файр аз ин дар марказ бори аввал дар таърихи Ҷумҳурий имконоти таҳси-гузориҳои фавқуллодадақиқ ва табобат ба вучуд оварда мешаванд.

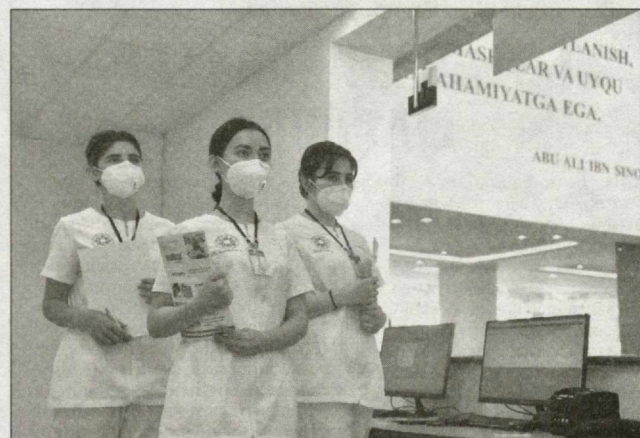
Марказ бо томографияи оҳанрабои аксидиҳанда, томографияи компютерӣи мултиспирал, таҳлилгари ДНК ва технологияи замонавӣи муҳаққаз мебошад, ки бемориҳои саратонро барвақт маълум намудан мумкин аст. Як мисол меорам: дастгоҳи ПЭТ-КТ (томографияи компютерӣи позитронӣи эмиссионӣ) имконият медиҳад, ки бемориҳои саратон дар марҳалаи ибтидоӣ муайян қарда шаванд.

Дар клиникаи мо бори аввал дар Ўзбекистон қор дар лабораторияи генетикӣи роҳандозӣ мегардад. Акнун имконият ба вучуд меояд, ки аз тариқи ДНК бемориҳои ирсӣ муайян қарда шаванд. Дар марказ бачаҳо аз рӯзи аввали таваллуд то 18-сола табобат меёбанд. Дар марҳалаи аввал қабули бачаҳо аз Тошқанд ва вилояти Тошқанд ба вуқӯи пайваستا, минбаъд филиалҳои марказ дар ҳар як вилоят ба вучуд оварда мешавад.

Табобат дар марказ пулакӣ буда, табобати базъе беморон аз рӯи ордер пешбинӣ мегардад. Дар ҳамоҳангӣ бо Вазорати молия дар асоси фармони Вазорати тандурустӣи низоми ордердӣи таъқиқ қарда мешавад. Ин қор чи гуна ба амал оварда мешавад? Бемор ба марказ омада аз муоина мегузарад, дар ҳолати ноғузирии табобат мо ҳулосаи онро маълум месозем. Бо ин ҳулоса бемор ба муассисаи

дахлдори тандурустӣи муруҷиат менамояд ва соҳиби ордер мегардад. Бо ордер табобат дар марказ бепул аҷандон дода мешавад.

Дар мамлакатамон эътибор ба таъқиқи дастовардҳои охири илмӣ ва инноватсионӣи дар тиббиёт пузур мегардад. Ба дар ин низ саҳ-

ми мутахассисони баландмалака беҳад мебошад, ки ба тарбияи онҳо мо эътибори зиёд медиҳем. Аз он қумла сад нафар мутахассисони марказ дар Донишгоҳи бонуфузи Пусани Ҷумҳурии Қорея малакаи худро тақим доданд. Дастгоҳи қарроҳӣ бо камераи махсус ҷиҳозонида шудааст, ки ба шарофати он дигар беморхонаҳо ва муассисаҳои таълимии олии тиббӣ дар низоми зинда соҳиби имконияти муоинаи қарроҳӣ мегардад. Ба василаи технологияи замонавӣи муоинаҳои фосилавӣи тиббӣ, қонсилуми ташкил қарда шуда, усулҳои мутаассири табобат муҳқима мегардад.

Зимни боздид аз марказ роҳбарӣи давлат дар заминаи баргузор намудани тадқиқотҳои инноватсионӣи дар соҳаи педиатрия, ташкили қарроҳӣи мураккаб ва муолиҷаҳои баландтехнологӣ бо қалб намудани мутахассисони хориҷӣ, дар бобати қадрҳои тиббӣи супоришҳо дод.

Дар мамлакат карантин идома дорад. Бинобар ин ба нақша гирифтаем, ки қори марказро моҳи августӣи соли қорӣ сар қунем.

Нурулло НАСРИЕВ,
ҳабарниғори ЎЗА.
Суратгир: А.АБДУЛЛОЕВ (ЎЗА).

РАҲИ ИСПЕД БАР ТУ, ЭЙ СИЁСАТ

Хурсандибахш аст, ки баъди ба ҳайси Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон интихоб шудани муҳтарам Мирзиёев Шавкат Миромонович дар раванди рушди шарикӣ гуногунҷанбаи минтақавӣ тамоюлҳои мусбат вусъат гирифт.

Соли 2018 дар муносибатҳои дучониба бо кишвари ҳамҷавор ва дӯсти мо – Ўзбекистон таҳаввулоти таърихӣ рӯй дод...

Эмомалӣ РАҲМОН,
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ба ҳам нозанд гӯё ҳамназарҳо,
Ба ҳам хонанд аз «шири шакар»-ҳо.
Гумоне, боз Ҷомии Навоӣ,
Ба ҳам оянд, бикшоянд барҳо.

Ду халқ, аммо як авлоди кабирем,
Ба ҳам бошем, зӯру муктадирем.
Чу бобанд Ҷомии Навоӣ,
Наберему абарему чаберем.

Паём аз ид доданд, ид омад,
Дар шодӣ кушоданд, ид омад.
Ба сӯи якдигар дар марзгаҳо
Ба шодӣ по ниҳоданд, ид омад.

Чу сарҳад боз, ёрон, хуш даме шуд –
Равон аз чашм ашқи хуррамӣ шуд.
Ду сӯ лабрез буд аз ташнадилох,
Равон ду самт рӯди одамай шуд.

Равуохост, асное, ки роҳ аст,
Ба дил, бар дида раҳуи нехӯх аст.
Ҳамагӯянд, бинмо раҳуиш,
На раҳбандӣ, ки роҳ он бар гуноҳ аст.

Миёни мо, бародар, буд девор,
Зи дури ин дилу чон ёфт озор.
Пас аз талхӣ шӯрии ҷудой,
Бародарчон, чӣ ширин аст дидор!

Чӣ ғам, эй ёр, агар ғамхор бошад,
Бародар бо бародар ёр бошад.
Чӣ ғам, харчанд дар ду давлат астам,
Чу моро давлати дидор бошад.

Чӣ хуш, боз аст сарҳадҳои ду дил,
Сарафрозист дар ҳаҷҳои ду дил.
Раҳи испед бар ту, эй сиёсат –
Ба ҳам созанд давлатҳои ду дил.

Як инсонем ду халқи бародар,
Дилу ҷонем ду халқи бародар.
Забони ҳамдигар то ҳаст бурро,
Суханронем ду халқи бародар!

Ба ҳам пирони хуштадбир ду халқ,
Ҷавони ҷаҳони пир ду халқ,
Натанҳо ин ду устод асту шогирд,
Ба ҳам пиру мурид аз дер ду халқ.

Нақҳамсоя чун ғамхор бошад,
Дихад кор ӯ – туро даркор бошад.
Дихад аз ғайб як ҳамсояи нек
Худои меҳрубон чун ёр бошад.

Ману ту аз азал наздик, эй дӯст,
Ниятҳои дили мо нек, эй дӯст.
На ду, гӯё, ки як халқем, танҳо
Туй ўзбек, ман тоҷик, эй дӯст.

Гузоридаанд бар раҳҳои мо садд,
Туро аз ман ҷудо бинмуд сарҳад.
Агар ҳақду каноре бахшорост,
Ҷудоафтодаро ғам буд беҳад.

Ҷудой он даме, ки зад шабехун,
Дарун ин монду он гардид берун.
Ба дард омад дилу хун шуд ҷиғарҳо,
Ҷудо гардид вақте гӯшту нохун.

Ҳамонхое бародархонда буданд,
Парешу очизу вомонда буданд.
Бародарҳои чон аз ноилоҷӣ
Бародар аз дари худ ронда буданд...

Ду сӯ духтар-падарҳо монда буданд,
Ду сӯ модар-писарҳо монда буданд.
Ҷиғарҳо ҷудо девор меҳост –
Ду сӯ хуниҷиғарҳо монда буданд.

Ба дил хори ҷудой нешҳо зад,
Ҷудой неш бар дилрешҳо зад.
Балое буд ҳаҷро мушти худро,
На бар бегонаҳо, бар хешҳо зад!

Ту ин чо, ёр дар он сӯи сарҳад –
Ду ҷаҳми чор дар он сӯи сарҳад.
Тани пурдари ин чо дар шикаҷаст,
Дили бемор дар он сӯи сарҳад.

Бимонад доимо дилбаста ду халқ,
Намояд ёди ҳам пайбаста ду халқ,
Гузариҳои дилу чон бод сарҳад,
Набошад ҳеҷ ғаҳ дарбаста ду халқ!

Ба рӯи дӯст чун дарҳо кушода,
Ҷаҳон обод, давлатҳо зиёда.
Бапо созанд иморатҳои фардо
Зи ҳоло ду бародар даст дода.

Зи шерони дилоғах бурд имрӯз,
Ҷудоандозӣ мо пажмурд имрӯз.
Зи Рустамхост* пирузӣ майдон
Зи Рустамзодаҳои гурд имрӯз.

Сирочиддин зи Ҷомӣ хонд ашӯр,
Низомиддин** Навоӣ кард тақдор.
Зи ташифи Навоӣ шод Ҷомӣ –
Навопардоз ҳарду дар суҳанзор!

Зи як сарнашма ёрон об нӯшанд,
Зи ҷӯши меҳр чун дарё хурушанд.
Ба рӯи ҳамдигар ду хонабод,
Як умр, эй кош, дарҳоро напӯшанд!

Муҳаммад ШОДИ

*Ишора ба сарони ду кишвар.

**Ишора ба Сирочиддин Сайиди ва Низомиддин Қосим, роҳбарони ташкилотҳои адабии ду ҷумҳурӣ.

31 сол қабл аз ин ба муносибати 80-умин солгарди аввалин академики Академияи фанҳои педагогии Иттиҳоди Шӯравӣ дар Осиёи Миёна, доктори фанҳои таърих, профессор Муллоҷон Эркаев бо номи «Дар кӯйи некномӣ» очерке навишта будам. Он дар журнали «Тоҷикистон» ба нашр расида буд. Баъдтар матни пурраи очерк дар кироати нотиқи хуб Хайрулло Иброҳим аз тариқи бахши адабиёт ва хунари радиои Тоҷикистон шунавонида шуд. Соли 1991 дар «Ҳақиқати Ўзбекистон», (ҳоло «Овози тоҷик») низ ҷол гардид.

Агар мо аз дариҷаи таърихи ин давр бо дидгоҳи дақиқ нигарем, мебинем, ки дар як муддати кӯтоҳ дар рӯзгори мардуми ҷаҳон ва мо чӣ қадар таҳаввулоти сиёсӣ, иҷтимоӣ, фарҳангӣ ба вуқӯъ пайвастааст. Дар нисфи сайёраи замин ҳизби коммунистӣ давру даврон дошт: ба қавле лигони зиндагӣ дар дасти коммунистон буд. Он замон Муллоҷон Эркаев дар рафти суҳбатҳо ба вачд омада, аз ҳаёти ҳаммаслакони хеш, фиску фучури баъзе аз онҳо, чӣ гуна аз вазифаи котиби ҳизбии вилоят даст кашидани худ қиссаҳо карда буд, ки ақли кас бовар намекард. Ҳоло ба муносибати 110-солагии ин абармарди илм салоҳ донистем, ки нақлҳои домоллоро, ки он замон имкони рӯйи қоғаз овардани онҳо набуд, ёдовар шавем. Амине, ки зиндагиномаи ин олими ҳамадону фурутан барои пасовандон ибратангез хоҳад буд.

ДАР КҶҲИ НЕКНОМӢ

Эссе

Як шаби сарди зимистон чанд тан мӯйсифедони дех гирди бухории гарм ҷамъ омада, суҳбат доштанд. Баъзан байни худ ҷунон бахсу талош мекарданд, ки яке аз дигаре ранҷида, рӯзхоро ҷафтаҳо ногаҳ меғаштанд. Бо ҳамин минвол суҳбати мӯйсифедон то як поси шаб идома меёфт ва пасон ҳар қадом ҷӯдасти хешро базӯр пайдо карда, ҷониби хонаи худ равон мешуд.

Як пагоҳӣ баъд аз дардодани бухорӣ, падараш ҷисму ҷони ранҷури худро дар гармии ҳаловатбахши он тобонда, дар ҳаққи ҷиғарбандаш дуои нек мекард. Муллоҷони кунҷов фурсатро ғанимат шуморида, аз қисмати амакаш – Алломиш пурсон шуд. Мӯйсифед мисли шаби сипаригашта, оби дида ректа гуфт, ки Алломиш бародари ӯст, ҷону ҷиғараш аст. Ӯ ба вай амакбача мешавад. Ҳафт сол қабл аз ин барои саранҷи рӯзгор ба бозори Шеробод меравам гӯён, бедарак шуд. Касе намедонад, ки ӯ дар кучост, бо чӣ кор шуғл дорад. Боре дар ин ҳолат бо ашқи шашқатор Муллоҷонро ба наздаш хонда, сари ӯро сила карда, худ аз худ гуфт: – Бачем, амакат меояд, дар ҳобам дидам ӯро. Хоби мӯйсифед рост баромад.

Баъди даҳ соли интизориҳо як рӯзи тирамоҳони заррин, Алломиши гумашта ғайбунсавор ба деҳашон омад. Падари Муллоҷон бародари ба ҷону дил баробарашро гаштаву баргашта ба оғӯш кашида, ашқ мерехт. Бо ин баҳона мӯйсифед занги дили зардобгаштаи худро мешуфт. Ҳозирон ин лаҳзаи нишотро дида, ба риккат омада, баробари мӯйсифед оби дида мерехтанд. Хонадон дар як они вохид ба ошӯни шодиву сурур бадал гашт. Хабарӣ омадани меҳмон ба деҳа зуд паҳн шуд. Қарибон, ҳамсоягон ва дӯстон ба дидорбинии вай меомаданду мерафтанд.

Се шабу се рӯз дар хонаи мӯйсифед тӯй буду сур. Чун шаби ҷаҳорум пойи меҳмонон қанда гашт, Алломиш мақсади худро гуфт. Ӯ ҳикоя кард, ки дар ин солҳо дар мавзеи Килиф бо як гурӯҳ аъзои фирқаи ҳизби коммунист дар адои хизмат будааст. Ӯро низ ба сафи ҳизби худ пазируфтанд. Инқилоб ба пирузӣ расид. Чанд моҳ қабл аз ин, Ҷумҳурии худмукхори Тоҷикистон таъсис ёфт. Барои созмони корҳои давлатӣ ӯро ба ин ҷо фиришоданд. Бояд ӯ ба пойтахти ин ҷумҳурӣ, ки Душанбе ном дорад, равад. Аҳли хонадон лаб фуру баста, ба ҳарфҳои Алломиш гӯш медоданд. Муллоҷони хурдсол низ дар гӯшае нишаста, суҳанони амакашро мешунид. Чун ҳеҷ кас лаб ба суҳан боз накард, меҳмон дубора афзуд.

– Кунун ҳукумати амир зеру забар шуд. Халқи мазлум ба сари кор омад. Мо якҷо барои бунёди давлати нав ҷон коҳонда, озодии мазлумонро таъмин мекунем. Бародараш ниҳоят гуфт:

– Илоҷ нест, ки дар музофоти ҳудамон кор кунӣ?
– Дуруст меғӯед, акаҷон, – дар диёри ҳудамон кор мекардам, хуб мебуд, лекин илоҷ нест, ин амри роҳбарони ҳизб аст.

Ҳамон рӯз Муллоҷони наврас пинҳон аз ҷаҳми ҳама аз амакаш хоҳишу илтиҷо кард, ки ӯро низ ҳамроҳи хеш бубарад. Алломиш даъфатан ба гапи бародарзодааш розӣ нашуд, вале пас аз хоҳишҳои пай дар пай ӯ дудила гашта, гуфт, ки фурсат ҳаст, дар ин бора анде-

ша мекунем. Дили Алломиш ба Муллоҷони наврас сӯхту ҳамроҳи худ бурдани Муллоҷонро ба бародараш иброз кард. Мӯйсифед ҷавобе надод.

Бародараш афзуд, ки аз боиси Муллоҷон хавотир нашавад. Ӯро ба интернат супориданист. Барои тарбияш ҳукумат ҳама шароитро фароҳам меоварад. Аз ғиру мон, зиракиву хушёрнаш пайдост, ки Муллоҷон ояндадор аст.

Ва ниҳоят ӯ бародар ба як қарор омаданд. Бурдани Муллоҷони наврасро Алломиш ба дӯши худ гирифта, ваъда дод, ки то зиндааст, дар парастории ӯ саҳм хоҳад гирифт.

Пагоҳӣ фиғони модари зор ва бародарону хоҳарони Муллоҷон ба фалак печид. Қиблагоҳ аз ваъдаи дайни худ пушаймон шуда, ҷӣ тадбир ҷустанаширо намедонист.

Ҳамин тарик, Муллоҷон бо амакаш ҷониби Шеробод роҳ пеш гирифтанд. Дар тӯйи ду рӯз ба шаҳри Тирмиз расида, он ҷо савори қаторра ба Душанбеи навуён расиданд.

Алломиш Эркаевро дар ин ҷо хеле хуб истикбол карда, аз Муллоҷони наврас пурсон шуданд. Гуфт, ки бепарастор аст, агар онҳо ба вай кӯмак расонанд, кори хайре мешавад. Алломиш Муллоҷонро ба хонаи бепарасторон супорида, худ барои кор ба ноҳияи наватшқили Варзоб равона шуд.

Пас аз хатми мактаб ӯро ҳамчун бачаи лаёқатманд, дар қатори баъдан абармардонии халқи мо – Мир-

зо Турсунзодаву Сотим Улуғзода ба Дорулмуаллимини Осиёи Миёна, ки дар шаҳри Тошканд воқеъ буд, мефиристанд...

Баъди солҳои кор дар низомии ҳизб маро котиби ҳизбии вилояти Кӯлоб таъин карданд. Он айём ин минтақа аз ноободтарин ғӯшаҳои Тоҷикистон ба ҳисоб мерафт.

Ҳамаи роҳбарон дар як манзили дуошӯна зиндагӣ мекарданд. Муллоҷон Эркаев ба мардуми бечораву камбизоат дастӣ мадад дароз менамуд, сарпеша баъзе мушкilotро ҷустуҷӯ мекард, асли воқеоти зиндагиро бо ҷаҳми хеш дида, дилаш аз қору вазиға хунук мешуд.

Бо қоре ба Душанбе омад. Бо телефони дохилии ҳукумат ба котиби аввали ҳамоҳангҳои кумитаи марказии ҶК Тоҷикистон Бобочон Ғафуров занг зада, аввал ҳол пурсид, сониян хоҳиш кард, ки ӯро қабул кунанд. Ӯ розӣ шуд.

– Бобочон Ғафуров воқеан шахси дошманду муаррифи бегазанд, одамшинусо дардошно буд.

Дар утоқи қориаш баъди оғӯш кушода салом кардан маро дар рӯ ба рӯяш нишонид. Хеле самимӣ, гарм-гарм ҳолпурсӣ кард. Афсӯс ҳурд, ки бо қору вазиға аз одаму одамгарӣ дур шуда истодаам.

Хотираи зақӣ дошт ин бузургмард. Дидам, ки суҳбаташ хеле дилнишин ва пандомез аст, хомӯшона гӯш кардам. Занги телефони баланд садо доду суҳбатоман намевакуф ёфт. Навбатдор ба ҳӯроки ҷош даъват мекард ӯро. Айнақашро ба даст гирифта боз ба ҷойи худ омада ни-

шаст.

– Шумо шояд бо мушқиле омада бошед, гӯш накарда, ҳудамон лаҷомӣ суҳанро ба даст гирифтём.

– Хӯш, Муллоҷон, чӣ қору чӣ ҳол доред, акун шуморо мешунавам, – гуфт Бобочон Ғафуров.

Азбаски бо ӯ якҷо кор карда, бо ҳуҷо ҳислаташ аз наздик ошно будам, ҳама фиску фучури ҳамсафронамро арз карда, дар охир хоҳиш кардам, ки маро аз вазифаам сабукдӯш намоёд. Аз бастаи қоғазҳои, ки дар даст доштам, аризаи чанде пеш навиштаамро ба наздаш гузоштам. Ӯ аризаи маро гирифта аз пушти айнак ба он ҷашм давонд. Бардам аз ҷояш бархоста ба ҷойи худ рафта нишаст. Қаламро, ки дар болои мизаш меистод, ба даст гирифта, ба сӯям тааҷҷубангез дурудароз нигариста гуфт:

– Муллоҷон, ман шуморо солҳои зиёдед, ки мешиносам. Аз ин пеш чанд сол якҷо кор кардем. Он чизе, ки дидаед, шоҳидаш будед, нақл кардед, банди сад ғоиз ба шумо бовар дорам, ҷунки шумо мисли ҳудам аз дурӯғу бӯхтон фарсаҳо дуред. Вале чӣ илоҷ, ҳамаи онҳоро яку як бора аз кор пеш карда наместавад. Худатон қазоват кунед, агар ман аз баҳри шумо барин қорманд дилсӯзу бовиҷдон гузарам, пас бо кӣ кор мекунам: бо дуздону ҳат-ўлқорону ришвахӯрон.

(Давомаш дар саҳ. 4.)

Ибрат

«ЗИ НАХЛИ ЗИНДАГИИ ХЕШТАН САМАР» ХҶРДАН...

Меҳнат асоси зиндагӣ, ғановати маънавия ва моддӣ, вазиғаи муқаддаси инсон, меъёри қадру қимати ҳар фард, рушду камолоти шахсият, мебошад.

Инчунин, меҳнат қобилияти фикркуни, фаҳму фаросат, ҳассосии шахсро тақвият мебахшад. Билохир аслан инсон зодаи меҳнат аст. Кӯдак вақте ба дунё меояд, беҳуда дасту по намезанад, ин дасту-пояҳои нишонӣ феълӣ атвор ва ҳаракатҳои ҷолокиро дар ӯ намоеи мегардонанд. Дар натиҷаи меҳнат инсон инкишоф меёбад.

Низомии бузург дар андарзе оварда, ки:

Ба дасти қасон қони
гавҳар макан,
Ту гар зиндаи дасту
поё бизан!

Меҳнат қадру ҳосса-тан аз пушти меҳнати ҳалол ризқи хешро дарёфтани инсонро соҳибу бобуру ба мақому мартабаашро дар байни мардум боло мегардонанд. Дар зиндагӣ шахсиятҳои ҳас-танд, ки бо меҳнати ҳало-ли худ шараф ва мақомат ёфтаанд ҳамеша ҷаҳди забонҳо гаштаанд. Мун-тахро аз ин маънӣ оғоз кар-дани пешгӯфтор он аст, ки меҳностам ин ҷо онди фаъолияти шахсе суҳбат намоём, ки пешаи ил-момӯзӣ ба насли наврас дораду гуфтан ҷоиш бо-шад, ба номи ин омӯзгор ибораи «муаллими худо-дод»-ро бубандан. Ин ус-тод шахси фидокори роҳи илму маърифат, мураб-бии ҳазорон шогирдон, падаи меҳрубону сах-гир, омӯзгори ҷаҳонро Абдуҷаббор Фаттоев ҳас-танд. Абдуҷаббор Фатто-ево натаҳон дар ҷумҳури ҳамаҷун устои фанни фи-зика, балки берун аз он

мешиносанду муаррифи менамоянд. Ҳамчунин, нахли зиндагии ин марди илмдӯст бар он бор овар-дааст, ки фарзандони бо-аклу тамиз, бо илму фарҳ-ангро ба дунё оварда ба ка-мол расонидаанд. Зеро, бу-зургон фарзанди соҳеб ба дунё овардаву бо соҳебаш фаҳрбӯ шудаҳо яқе аз сун-натҳо аст, гуфтаанд.

Шоир мефармояд:

Илм чун бар дил занад
ёре шавад,
Илм чун бар тан занад
боре шавад.

Дараҷаи илмдихии муал-лим Фаттоев нис ба ҷое ра-сидаст, ки он чун дарахти бузург ҳоло фаровон бор овардааст.

Бахтиёр Фаттоев фар-занди нахустини ин оилаи неқфарҳом соли 1991 мак-таби миёнаро бо медали тилло хатм карда, ғолиби озмуни ҷумҳуриявӣ аз фан-ни физика гардида, бе им-тиҳони қабул донишҷӯ шу-дааст. Ҳоло дар мактаби худ вазиғаи ҷонишини ди-ректор оид ба корҳои таъ-лимиро ба ӯҳда дораду ба ҳайси омӯзгори фанни фи-зикаю информатика низ фаъолият мебарорад.

Писари дуом – Баҳодур Фаттоев нис соли 1992 мак-таби миёнаро бо медали тилло хатм намуда, Дониш-гоҳи техникии Тоҷикистон-ро хатм намуда, 20 сол дар ҳамаи донишгоҳ дарс гуф-тааст. Ҳоло дар Донишқа-даи меъморӣ Тошканд ҳамчун устод фаъолият до-рад.

Писари сеюм – Сӯҳроб Фаттоев соли 1996 бо ша-ҳодатномаи имтиёзнок мак-таби миёнаро хатм намуда, бе имтиҳони қабул дониш-ҷӯи Донишгоҳи техникии Тоҷикистон шуда, онро бо дипломи суҳр хатм намуд ва ҳоло яқе аз сармуҳан-

дисони "Гидроспесст-рой"-и "Тўпаланг" мебо-шад.

Писари чорум – Фаррух Фаттоев Донишгоҳи дав-латии Самарқандро хатм намуда, магистратура-ро дар Тошканд ба итмом ра-сонидаст ва дар Дониш-гоҳи Пунаи Ҳиндустон таҷ-рибаомӯзӣ кардааст. Ӯ доктори фалсафа, про-фессори Донишгоҳи Нью-Йорк мебошад. Соли гу-зашта яқе аз назарияҳои Эйнштейнро амалан ис-бот намуда, радиуси си-нотроҳи нейтрониро муай-ян намуд ва яқе аз кашфи-ёти оламшумулро ноил гашт.

Писари панҷумини хо-навода Шаҳбоз Фаттоев Донишқадаи молияро хатм намуда, тайи ду сол дар яқе аз донишгоҳҳои Малайзия таҳсиллашро идома додааст. Баъди он магистратураи Дониш-гоҳи Турини Италияро хатм намуда, тайи як сол дар донишгоҳҳои Фарон-са, Олмон, Швейцария ва Англия таҷрибаомӯзӣ кар-дааст. Ҳоло роҳбари шуъ-баи Бонки халқӣ мебошад.

Кенҷалисар Парвиз Фаттоев нис хатмқуна-ндаи Донишгоҳи техноло-гии ахбор буда, ҳоло журналист ба ҳисоб мера-вад.

Духтари аввал Шаҳноз Фаттоева ба шогирдон аз фанҳои забону адабиёт ва математика сабақ меомӯ-зад.

Духтари ҳурди – Парви-на Фаттоева бошад, хат-мқунандаи Донишқадаи забонҳои ҷаҳон буда, ма-гистратураро нис ба ит-мом расонидаст ва дар ҳамаи донишқада ба тала-багон аз фанҳои забони ан-глисӣ сабақ медиҳад.

(Давомаш дар саҳ. 4.)

КОМЁБИИ РАҚҚОСА

**18-20 май дар Туркия Фестивали байналхалқии рақси
фолклории онлайн ба амал омад.**

Дар он раққосаи ансамбли «Бухоро мавҷларӣ»-и бахши бухороии Филармонияи давлатии Ўзбекистон Лолита Асадова бо рақси «Санами Бухоро», ки онро балет-мейстер Саломат Раҳмонова ба сахна гузоштааст, иштирок намуда, соҳиби дипло-ми Гран-при гардид.

А. АВЕЗОВ,

муҳбири «Овози тоҷик» дар вилояти Бухоро.

Ба ёрии омӯзгорон

ДАРС ВА НАМУДҶОИ ОН

Дарс инсонро ба андӯхтани омӯзиш, ки бе азоби машаққат наместавад, ҳидоят ме-кунанд. Дарс аз лаҳза ва ынсуҳро мантиқан бо ҳам алоқаманд иборат аст, ки ҳар яки онҳо вазиғаҳои муайян доранд. Пайдарҳамӣ, ало-қамандӣ ва вобастагии ҳамаи ынсуҳҳои асосӣ мафҳуми сохти дарсро ташкил медиҳанд, ки ба мазмуни мавод, метод ва тарзҳои таълим, инчунин ҳусусиятҳои синну сол вобаста аст.

Сохти дарс қолаб нест, он тасодуфӣ ва бе тайёрӣ бунёд намегардад. Дарс ин кори эҷодист. Ӯ хеле ки муаллимон аз ҷиҳати донишу маълумот ва таҷрибаи маҳораташон фарқ мекунанд, дарс ҳам ба ҳусусиятҳои аз якдигар фарқ мекунанд. Дарс вобаста ба характер ва ҳусусияти мавзӯ ба ҳамаи гу-ногун ҷудо мешавад. Масалан, дар синфи

чорум барои омӯхтани мавзӯи «Феъл» 10 соат ҷудо шуда бошад, он табиист, ки аз 10 мавзӯи хурд иборат аст. Аз ин рӯ, мо бояд 5-6 соатро барои омӯзонидани маводи нав истифода барем, дарсҳои боқимондари ба-рои тақдирро мустақамқунӣ ва дар охири боб бояд дарси санҷиши дониш, маҳорат ва ма-лака гузаронида шавад. Вақте ки вазиғаи омӯхтани мавзӯи тағйир меёбад, навъи дарс низ дигар шуда, дарсҳои алоҳидаҳо ташкил медиҳад. Инак, навъҳои дарсро дида меба-роем, ки аз панҷ қисмат иборат аст: дарс-ҳои аққоё ё омехта; дарсҳои шинос наму-

дани хонандагон бо маводи нав; дарсҳои му-стақамқунии маводи нав; дарсҳои ташаққул додан ва мустақамқам намунидан маҳорату малака, яъне дарси тақдор; дарсҳои санҷи-ши дониши хонандагон, ки дар навбати худ боз ба чор гурӯҳ тақсим мешавад:

а) дарсҳои санҷиши шиғоҳӣ; б) дарсҳои санҷиши тахрирӣ (хаттӣ); в) дарсҳои амалие, ки характери санҷишӣ доранд; г) дарсҳои тахлили корҳои хаттӣ.

Ҷаҳонро аз нуқтаи назари илмӣ тасаввур кардан ва бо ҷаҳми хирад дидан, қонунҳои дигаршавии табиатро дарк кардан, самаран таъсири дарс дар шуури инсон аст ва дар он нақши асосиро омӯзгор мекӯбад. Агар ра-ванди омӯзишро чун як дарёи серобу ази-ме тасаввур кунем, дарс калонтарин шоҳоби он аст. Барои пурсамар гузаштани дарс на-қши омӯзгор бениҳоят муҳим аст. Аз ин рӯ, аз ҳар як омӯзгор танҳо маҳорати хубу до-ниши мукамал, муомилаи хушу тадбирко-риро талаб менамояд, ки Шайх Саъдӣ меғӯ-яд:

Навомӯзро мадху таҳсину зех,
Зи тавбиҳу таҳдиди устод бех.

Саодат САНГИНОВА,
директори мактаби таълими
ҳамагонии рақами 82-юми ноҳияи
Сарносӣ.

ДАР КҶИИ НЕКНОМӢ

(Аввалаш дар сах.3).

Муллоҷон, бовар кунед, аз тахти дил меғям, ин гапхоро. Ман ҳам аз ин қору вази-фа мисли шумо дилгир шудам, вале чӣ илҳом? Меҳомам аз пайи кори илмиам шавам, вале пой дар занҷирам. Ин гапхоро то ҳанӯз ба касе на-гуфтаам ва нахоҳам гуфт. Азбаски шумо шикастанасиф, ростгӯву яққавлед, гуфтам. Аризаи шуморо ҳонда воқеан дардҷоми бедор гаштанд. Дар дилам вулконе бархост, агар онро намегуфтам, дар қафаси синаам метаркид. Шумо гумон накунед, ки адолат, ҳақиқат худ аз худ барқарор мегардад. Дар роҳи пиёда кардани он ҳазорҳо одамон қурбон мешаванд. Агар мо бахри нақуҳовили мардуми бечора имрӯз қурбон нашавем, пеши роҳи ҳаётқорон, ҳаннотон, риваҷхӯронро на-гирем, кӣ мегардад?

Баъди ин гуфтугӯзор амин гаштам, ки дар роҳи сарпечи зиндагӣ, ман тани танҳо на-будам. Дар пахлуям Бобочон Фафуров барин марди хирад-манди солор, чун қўх устувор, яқчо қадам меадаст.

Бобочон Фафуров ба қав-лаш устувор монд. Баъди чанд рӯзи ин гуфтугӯ Муллоҷон Эркаевро ба вилоти Стални-нобод ба кор гузаронид. Он ҷо ҳама шинос ошно буданд. Мухити кори муътадил. Аксари-ят аз пайи супоришҳо даву геч мекарданд.

Як беғоҳи хонуми хона занг зада гуфт, ки аз зодго-ҳатон чор нафар ба меҳмони омадаанд. Ба ӯ фармондам, ки ту дар хидмати меҳмони омада бош, гӯй, ки ӯ бо қорв банд аст, фурсат даст диҳад, аз ҳар-вақта пештар ба хона мера-вам.

Дасташ ба кор буду ҳаёлаш парешон.

Тамоми рӯз ҳаёлаш дар саомӣ деҳаи азизаш дар пар-воз буд. Ба хона омад. Чор нафар болон кати ҷубӣ дар

гирди дастурхон машғули су-ҳбат буданд. Муллоҷон Эрка-ев дар пахлуи онҳо нишаст. Хайра макдам гуфт. Чавонмар-ди миёнақадди абрувони сип-сиёҳ дошта, аз ҷайбаш қоға-зеро бароварда ба ӯ дароз кард.

— Хатро қушода ба хондан оғоз намудам, — ин воҳуриро чунин нақл карда буд Мулло-ҷон Эркаев. — Хат аз номи бародарам Чамолбой буд. Дар нома бародарам менавишт, ки барои ба донишгоҳ дохил шудани ин чавонон кўмак расо-нам.

Ду нафари онҳо таърихӣ шудан меҳосту дуи дигар му-аллими забон ва адабиёт. Ба сарвари Донишгоҳи омўз-горӣ, ки он замон Ориф Шу-куров роҳбарӣ мекард, занг зада, сурати ҳолро фармон-дам. Таъкид кардам, ки агар дар гуфтугӯ ҷойҳои ҳоли дош-та бошад, ҳар чор нафарро аввал имтиҳон карда, сипас қабул кунед. Ҳамаи онҳо аз санҷишу имтиҳонҳои устодон гузашта, бо ҳуҷҷати донишҷўи шудубод ба хона омаданд. Айни чош буд, ба янғаотон хўроқ фармудам, ӯ иброз дошт, ки ош тайёр аст. Ошро ҳамакаса хўрдём, чой нўши-дем. Ба сарвари онҳо, ки Аса-тулло ном дошт, гуфтам, агар санҷишу имтиҳонҳо ҳама-ша бо баҳои аъло супоранд, ҳар ҳафта рўзи яшанбе ба-роҳшон оши палав муҳайё хоҳам кард. Баъди ин гап дар лаби ҳамаи онҳо табассум гул кард, ваъда доданд, ки бо баҳои аъло хоҳанд хонд. Хуш-бахтона, ин чор нафар: Аса-тулло Хайитов, Холмирозо Ҳам-рокулов, Абдурахмон Холма-мадов ва Зиёдулло Махмад-шоев хуб хонданд ва мо низ ба ваъдаи худ вафо кардем.

Ҳамин тариқ чавонони дар-бандӣ донишгоҳро хатм наму-да, дар зиндагӣ роҳи хешро пайдо карданд.

Охириҳои моҳи майи соли 1950-ум буд. Як пагоҳӣ ба кор омада аз пайи иҷрои су-поришҳо будам, ки навбатдор

шуморо Бобочон Фафуров ба телефони даъват мекунамд, гуфт. Гўшаки телефонро ги-рифтаам. Бобочон Фафуров маро ба бўстонсарои Варзоб даъват мекард.

Вақти муқарраргашта ба бўстонсарой омадам. Ҷ берун аз ин ошона дар боғ маро интизор буд. Бо табассуми ширин аз ҷой хеста салом дод. Хеле хушҳол менамуд ва дар ҷашмонаш шодиву нишот хувайдо буд. Ба тановул кар-дидан илтифот намуд. Дар бо-ло миз ғайр аз хўроқӣ як шиша вискӣ ва чанд шиша оби маъдан меистод. Шишаи вис-киро қушода "ҳа, воқеан шумо наменўшед, хайр ҳеч қисса не, моро «хайбаракалоҳ» гуфта меистед", — гўён ба қадаҳи худ машрубот рехт. Қадаҳро нўшида аз хўришҳо ба даҳан гирифт.

Фафуров пас аз ин ба асли мақсад гузашт.

— Муллоҷон, охириин суҳба-тамонро ёд доред? Шумо он гоҳ гуфтед, ки маро аз кор сабуқдўш кунед, аз ин фиску-фучури ҳамсафари ба дод омадам. Он вақт ба шумо суол додам, ки пас аз ин бо чӣ кор машғул хоҳед шуд. Гуфтед, ки ба кори илмӣ. Пас аз ин суҳбат, банди низ дар ин бора бештар меандешидагӣ шудам.

Чанде пеш ба номи Сталин дар бораи аз кор сабуқдўш кардани худ ариза навиштам.

Агар дар қавлатон устувор бошед, шумо низ метавонед аз пайи амалӣ гаштани мақ-садҳоятон талош кунед.

Баъди як ҳафтаи ин суҳбат ба назди Бобочон Фафуров омада аризаамро супоридам. Маро ба Донишгоҳи навшта-хил, мудирӣ кафедраи таъри-ҳи хўб таъин карданд. Бо ҳамаи домани кори илмиро маҳкам доштам. Зуд ба аспи-рантура ғойбона дохил шудам, мавзӯи илмии хешро интихоб намудам, аз пайи навиштани он камар бастам.

Солҳои охири умри Мул-лоҷон Эркаев буд. Барои ҳа-

баргирии ин марди шариф аз замини худ ду халтаи пур аз помидор, бодирингро бар-дошта ба хонаашон омадам. Дар хона бо ҳамсарашон му-аллима Раҳматова менишас-танд. Баробари дидани ками-на чехрааш қушода шуду:

— Э беҳуда овора шудед?

— Устод ёд доред, борҳо аз шумо пурсидам, ки наҳод тўли даҳ соли дар мансабҳои ба-ланд ифои вазифа доштан, ягон бор аз касе ришва наги-рифта бошед? Ҳар дафъа не мегуфтед. Ана, ин усули нави ришва додан аст.

Академик ин гапро шунӣ-да қоҳ-қоҳ зада ханда карда: — Мо ба маҳорати журна-листон қоилем! Ин пораи ав-валину охириро шумо ба мо дода тавонистед, қанд занед, писар!

Боре домолло бемор ме-шаванд. Чанд нафар ҳамдеҳа-гон ба аёдаташон меоянд. Нависандаи ҳаҷвчиғор Ахмад-шох Махмадшох низ ҳамроҳи онҳо будааст. Аз вай дар бо-рои ман пурсида, устод меғў-янд: ба ӯ таъин кунед, агар дубора ба хонаи мо ояд, пора наорад. Ҳама аз асли воқеа оғош гашта, ба завқ меҳан-данд.

Нависандаи шодравон Ахмадшох Махмадшох ин суҳ-батро дар бисёр нишастҳо ме-гуфт.

Он рўз бо домолло суҳба-ти дилнишине доштем. Чун фурсати хайрухуш даррасид, аз муаллим иҷозат пурсида ба по шудам, аз дастӣ ман ги-рифта гуфтаам:

— Барои эътиқоди эътимо-датон ташаккур! Сониян, як гапро ба шумо, ки чавонмар-ди хушрӯд, таъкид кардаи хастам. Вақте ки бори охири-ин ба Сайроб рафтаам, дар ка-бристон ба Мухаммадин ва боз чанд нафари дигар, ки он ҷо ҳозир буданд, ҷойи қабри худ-ро нишон дода, таъкид кар-дам, ки мабодо маро дар ҷойи дигар гўр накунамд. Баъдан тақрор ба тақрор ба Мухам-

мадин гуфтам, ки агар ёру дўстон, шогирдон ва намо-яндагони ҳукумати Тоҷики-стон ҷасади маро дар ҳамаи манзил мемуном гўянд, рӯзи нашавад.

Мухаммадин парвардаи худам, лекин каме фориг-бол ва марди сода аст. Ба қавли сайробиҳо, ба ин га-пҳо «лақа» рӯзи шуда намо-над. Шумо ин гуфтаҳои маро ба ёдаш расонед.

Каме дасту по хўрда гуф-там: — Домолло шумо бар-даму бақувватед, чаро ин га-пхоро меғўед.

— Не, писар, умри мо охир шуд, дигар чора нест. Ҳамаи мо пасуепш ин дунё-ро тарк мекунем.

Воқеан, ин дидорбинии охириини мо буд, бо домол-ло Муллоҷон Эркаев.

Баъди як соли ин гуфтугӯ вафот кард. Тибқи васияташ ҷасади ӯро ба зодгоҳаш Сай-роб оварданд. Дар ҷанозаи ин марди бузург одамони зиёде омада, ашк ме-рех-танд. Дар сари қабраш яке аз шогирдонҳои бехтарини Муллоҷон Эркаев, доктори фанҳои таърихӣ Ҳайдаршох Пиримшоев ашк дар ҷашмон ба ҳозирин чунин гуфта буд:

Вуҷуди мардуми доно мисли зарраи тиллоист, Ки ҳар қуҷо, ки равад, қадр қиматаш донанд.

Ман дар ин умри сарам, мисли ӯ на олимеро дидаму на одамеро. Воқеан ин мар-ди бузург ба маънои тоҷаш-шахсияти ҷонфидо буд. Тах-ти сарпарастии ӯ зиёда аз 60 нафар ба ӯнвоҳонӣ номзади фан ва докторӣ мушарраф шудаанд.

Устод ба мисли зарраи тилло буд дар зиндагӣ, ҳар ҷо, ки меарфт одамон қадр қиматашро ме-донистанд. Бале, қадр қимати ӯ, шах-сияти воқеа ӯ, ҳеч гоҳ аз ҷо-тири шогирдон фаромўш на-хоҳад шуд.

Нуралӣ РАҶАБ.

Вилоти СУРХОҶДАРЕ.

«ЗИ НАХЛИ ЗИНДАГИИ ХЕШТАН САМАР ХҶРДАН...»

(Аввалаш дар сах.3).

Гуфтан бамаврид аст, ки дар тарбияи ҳар яки ин фарзандон саҳми модари хонадон Очабиби Шукуро-ва беандоза аст. Зеро устод Фаттоев ҳамеша қайд менамоянд, ки фарзандонашон забондониву забон-мўзиро аз модарашон омўхтаанд, ки боиси ди-гар илмхоро зуд омўхтани-шон шудааст. Ба ғайр аз забони тоҷикии форсӣ, ўзбекӣ фарзандон забон-ҳои туркӣ, русӣ, англисӣ, немисӣ, ҳиндиро ме-донанд. Ин фарҷоми неки онҳо боиси дар мактаби миёна ба забони модари-ашон таҳсил намуданишон гардидааст.

Бо баробари ин Бахти-ёр ҳамчун омўзгори эҷод-кор зиёда аз 60 мақолаву ҳаба, ҳаҷиву лағзави тарҷимахошро ба забонҳои тоҷикиву ўзбекӣ дар рўзномаву маҷаллаҳои «Овози тоҷик», «Сари-сиё», «Садои Сурхон», «Бохтар», «Ховар», «Овози Самарқанд» ҷоп шудаанд. Бахтиёр ҳанўз солҳои

донишҷўи байни донишҷў-ён истифоду саликаи фи-зикадонаш намоён гарди-да, паи ҳам ғолиби озмуни ҷумҳуриявӣ аз фанни физи-ка буд. Фаёлияти кори-ашро низ пас аз хатми до-нишгоҳ дар ҳамаи даргоҳ, дар кафедраи «Радиоэлек-троника» бар ҳайси лабо-ранти калон оғоз намуда, ба нахустин гурӯҳи тоҷикӣ ва русии факултаи физика барномаҳои лаборатори-о мода намудааст. Бо тақ-зои тақдир ва шароити ҳамаи нақша мачбури гашт, ки соли 1996 ба литсейи ра-қами 1-уми шаҳри Шарғун ҳамчун омўзгори фанҳои физика ва информатика баргардад. Таҷрибаи ил-момўзашро ба шогирдон низ илҳо намуда, сабабо-ри ғолибони бисёре аз ин фанҳо гардид, ки онҳо дар озмуноҳои ҷумҳуриявӣ аз фанҳои физика ва инфор-матика ширкат намудаанд. Илҳом Ортиқов (шодравон), Манучеҳ Мирзоев, Хай-рулло Шониезов, Бахтиёр Баротов, Хушнуд Асадов, Фурқат Назаров, Фаррух Назаров аз зумраи шогир-дони устод ҳастанд.

Соли 1999 Б.Фаттоев низ дар озмуни «Саводҳои компютерӣ» ширкат намуда дар вилот сазовори ҷои якум гашт ва дар шаҳри Самарқанд дар бахши ҷум-ҳуриявӣ фаёл ширкат на-муд. Соли 2004 бошад, дар бахши ҷумҳуриявӣ ин оз-мун, ки дар шаҳри Бухоро шуда гузашт, сазовори ҷои аввал гардид. Дар соли 2018 дар озмуни «Муалли-

ми бехтарини сол» аз фан-ни физика ширкат намуда дар микёси вилот соҳиби ҷои 2-юм гардид.

Чӣ тавре ки меғўянд, ил-мро ба шунаванда тавре бояд расонид, ки аз он ҳик-мати муфидашро ба худ гирад. Дар омўзонидани хонадони низ дар ҷара-ёни дарс Бахтиёр чунон усулу маҳоратро истифода мебарад, ки хонанда онро дар хотир нигоҳ ме-дорад. Омўзгороне ҳастанд, ки шогирдон сабақашонро то дарси дигар фаромўш ме-созанд. Аммо Бахтиёрро сабақхош якумра аст, ки мо омўзгорон ин ҷараёно-ро чандин бор шодиқ гашта-ем. Дар бораи истеъдоди фитрии ин марди наҷиб танҳо навиштан кам аст, касе як бор бо ӯ мусоҳиба мешавад, гуфтаҳои моро тасдиқ менамояд.

Хушбахтона, соли ҷорӣ тўли фаёлияти қариб чор-рякасири педагогӣ, аниқ-тараш заҳмати ӯро ба ино-бат гирифта, аз ҷониби Вазорати таълими халқи Ҷумҳурии Ўзбекистон Бах-тиёр Фаттоевро бо нишо-ни фахрӣ — Аълочии таъ-лими халқи Ўзбекистон му-кофотониданд.

Шоири бузург Соиби Табризи овардааст:

Дар ин ҳақиқаи пурме-ва то ҷигар нахўри,
Зи нахл зиндагии хеш-тан самар нахўри.

Фароғат ИСМАТОВА,
омўзгори мактаби
миёнаи ноҳияи
Сариосиёи
вилоти Сурхондарё.

Дастӣ мадад

«ДҶҶСТРО ДАР ПАРЕШОНҶОЛ ШИНОС»

Имрўзҳо дар чаҳорҷў-баи марафони умумихал-қии «Саховат ва кўмак» дар саросари ҷумҳури ҷорабиниҳо баргузор ме-гардад. Барои пешги-рии эпидемия, кўмак ба осебдидагони обанбори Сардоба ва дигар мав-зеъҳои кишвар, ки дар натиҷаи инҷиқҳои таби-ат зарар дидаанд, аз ҷониби корхонаву таш-килотҳо, маҳалла ва шахсони саховатпеша кўмак расонда дода ме-шавад. Ҷамоати шаҳр-вандони маҳаллаи на-втаъсиси «Янги Чоште-па»-и ноҳияи Сергелӣ низ ба чунин кори хайр даст задааст.

— Дар маҳаллаи мо соҳибкорон, фермерон ва шахсони саховатпе-шаю кўмакрасон зиё-данд, — меғўяд мутахас-сис доир ба корҳои за-нону духтарони маҳалла Ҷонон Ҳидоятлова. — Ҷамъияти маъсулиятш маҳдуди «Мелек» ва сеҳи қандолати «Крембер», ки дар ҳудуди маҳалла фаёлият мебаранд, маҳсулоти ширӣ ва ши-ринҳои гуногунро ба оилаҳои осебдидаи ви-лояти Сирдарё равона карданд.

«Дўстро дар парешо-нҷоли шинос» гуфтааст халқи пурдидаи тоҷик.

Ин рўзҳои мушқил ҳам меғузарад, номи неку кори неки инсонҳои меҳ-рубон боқӣ менамояд. Дар маҳалла 500 нафар оила ба ҷимояи иҷтимоӣ мўхтоҷ зиндагӣ мекунамд, ки 250 нафари онҳо за-нону духтарон мебо-шанд. Нигора Саъдиева ном духтаракӣ 27-сола ногирони модарзодӣ ме-бошад, ангуштони ҳар ду дасташ нестанд. ӯ дар хона дўхтудўз мекунамд. Аз ҳисоби худ ҳазор дона никоб дўхт ва онҳо ба оилаҳои камтаъмин, сер-фарзанд ва барҷоманда расонда шуд. Дар давраи карантин соҳибкори И. Азизов аз ноҳияи Пар-кент себ, нок ва дигар сабзавоти хоҷагашро ба аҳли маҳалла роғон тақсим кард.

Аз фонди «Замин» ба 10 нафар занону духта-

рони ногиро ба микдо-ри 500 ҳазор сўмӣ кўмакпулӣ дода шуд. Назар ба гуфтаи Ч. Ҳидоятлова дар як ҳавли ҳаҷоҳ оила бо фарзан-дони худ 15 сол боз яқҷо зиндагӣ мекарда-анд. Шавҳараш дар шўбҳои ободони шаҳр кор мекунамд. Ҳукумати ҷумҳури аризаи ӯро доир ба таъмини хона ба назар гирифта, хо-наи духчардорро бепул ҷудо карда додааст.

— Баъди 15 соли хо-надорӣ соҳиби хонаи худ шудем. Роҳбари давлат ба мо барин муҳ-тоҷон сарпаноҳ дод, Худо ӯро дар паноҳаш нигоҳ дорад, — меғўяд Ҷонон.

С. БЕКНАЗАРОВА,
хабарнигори
«Овози тоҷик».

Омўзиши таърих назари оқило-наву одилона аст ба гузаштаи дуру наздик. Сабақест ба имрўз ва оян-да.

Солҳои истиқлол тадқиқ ва омўзиши таърихи кишвар беш аз пеш ривож дорад. Шавқу ҳаваси мардум ба омўзиши таърих аф-зудааст. Меҳоманд таърихро омў-занд, аз он сабақ гиранд ва аз мероси пурғановат ифтихор ку-намд.

Қуҳаншаҳри Нурато гўшаест дар дилӣ Ватани маҳбуб.

Имрўз сафи зиёратчиёни Нура-то хеле афзудааст. Ҳар рўз садҳо нафар мусофирон аз оби зам-зами Нурато нўши чон намуда, ҷойҳои таърихи онро зиёрат менамоянд. Чаро ки:

Ҳар кас, ки ба нур ояд бар суд,
Аз оташи дўзах тани ӯ озад

Гар ғул қунад ба оби чашма

Резад гунаҳаш, аз гунаҳ дур

Бале, Нураторо дар манбаъҳои хаттии таърихӣ чун шаҳри мубо-рак таъриф додаанд. Дар «Таъ-рихи Муллозода» (Ахмад Бухорӣ. Тошканд, «Янги аср авлоди», 2009) меҳонем: «Сайид Аҳмад дар «Қа-дия» овардааст, 80 маротиба дар манбаъҳо дарёфтаам, ки фарму-даанд: Мовароуннаҳр се шаҳри мубо-рак дорад. Инҳо Бухоро, Са-марқанд ва Нур мебошанд. Анас ибни Малик ривоят кардааст, ки Пайғамбар (с.) фармудаанд: «Дар он сўи Ҷайхун се шаҳри мубо-раки нунанг ҳаст. Он ҷоро Бу-хоро, Самарқанд ва Нур номанд». (Саҳ. 84). Қуҳаншаҳри Нурато имрўз навчавон аст. Тарҳи тоза пайдо кардааст, ободу дилни-шин. Омўзиш ва тадқиқи таъ-рихи ин шаҳр, ки чун «Нур Бухо-ро» шўҳрат ёфта буд, тавачҷўи таърихшиносон ва дилбастаго-ни зиёдро ба худ ҷалб наму-дааст. Сунондӣ Мустафоев дар ин ҷараён пешдастӣ дорад. Пеш ки-тобҳои зиёде ӯ нашр гардидаанд. Дар онҳо оиди таърихи Нурато, зиёратгоҳи шахсиятҳои таърихи-ин сарзамин суҳан рафтааст. Чамбасти ин ҳама дар китоби

навбатии ӯ ингинос ёфтаанд. Матлаб аз ниғориши ин сатроҳ баёни чанд андешаест оиди истифодаи манобеъи хаттии таърихи, муҳокимаронӣ ва ҳу-лосабарорӣ аз онҳо. Бешубҳа, муаллиф дар эҷоди саҳифаҳои китоб заҳмати зиёде кашидааст. Манбаъҳои хаттии таърихиро фа-ровон истифода намудааст. ӯ со-бит дорад, ки Искандари Мақ-дунӣ асри IV пеш аз милод, ки дар соли 329 Сўғдро истило намудааст, бо Искандари Мақ-дунӣ ҳеч иртиботе надорад. Онҳо шахсиятҳои алоҳидаи таъ-

риханд. (сах. 14)
Дар масъалаи «Нур. Нурато. Нурота» муаллиф фикру анде-шаҳои худро баён дошта, бо ву-ҷуди овардани чандин иқтибос аз манбаъҳои гуногуни таърихиву осори бадеии адабиётӣ мумтоз, «Нурота» будани номи шаҳро баррасӣ намудааст. Оғош мена-моид, ки дар забони гуфтугўи мардуми шаҳри Нурато ва деҳо-ти тоҷикишини шаҳри «Нурато» хеле маъмул мавриди истифода қарор дорад.

С. Мустафоев «соби» дорад, ки «ото» — «ота» дар ин сарзамин ба пайдоиши тариқати яссавия марбут аст. Турқо ӯро «Ото Яс-савий» гуфтаанд. Онро ба машой-и тадқиқ мекарданд. Нурато эҳтиром аст ба Шайх Абулҳасани Нурӣ.

Аввалан, дар ҳамаи сарчаш-маҳои таърихӣ ва осори бадеии мумтоз номи шаҳр дар шакли «Нур» ва «Нурато» омадааст. Му-аллиф эътироф дорад: «Дар ҳаҷоҳ рисола («Дар баёни вилоти Нур ва чашмаи он», «Рисолаи Ҳазрати Нурато», «Рисолаи дар баё-

ни шаҳри Нурато», «Ал-мусаммо ба рисолаи ҳазрати Нурато» дар мад-ди назаранд. — Ҷ.Р.) номи шаҳр «Нур» ва «Нурато» дарч ёфта. (сах. 23-24).

Барои тасдиқи фикр чанд иқти-бос пешкаши хонанда меша-вад:

Сўфӣ Оллоёр:

Бандаи осий қулинг бечора

Йиғлар ҳар замон,

Оқ атову қўқ атову Чилтон ато

Сиздин мадад.

Садр атову Бадр ато ё шох

Аббос Валий,

Дини Хоразм бузургу Полвон

ато сиздин мадад. (с.161-162)

Номи шаҳро Боборахон Маш-раб, Муқимӣ ва дигарон низ дар шакли «Нур» ва «Нурато» мавриди истифода қарор додаанд.

Истилоҳоти забони мардуми маҳаллӣ муҳимтарин манбаи таъ-рихист, эътироф дорад муаллиф: «Шакли Нурато дар забони гуфту-гўи мардуми шаҳр эътибори ва-сеъ дорад ва имрўз низ дар ҳамаи шаҳр, яъне Нурато мавриди истифодаи бардавом аст» (сах. 23). Оре, аҳолии шаҳри Нурато, тоҷи-кони деҳоти ноҳия «Нурато» гўянд. Камина бо «Нурато» дар ягон сарчашмаи хаттии қадимаи таъ-рихӣ дучор наомадаам. Дар мақолаи «Бу ерни Нурато дерлар» (Илғор ҷорвдор, (ҳоло Нурнома) аз 3-ноябри соли 1990) қайд на-мудам, ки бо истилоҳи хаттии «Нурато» дар асарҳои солҳои 30-юми асри гузашта дучор омада-ам. С.Мустафоев даъво дорад, ки «воридшавии истилоҳи «ота» ба ин сарзамин (Мовароуннаҳр — Ҷ.Р.) ба васеъ доман паҳн карда-ни тариқати Яссавия вобаста аст. (сах. 25). Тариқати Яссавия дар

асри XII дар Мовароуннаҳр васеъ доман паҳн карда буд. Пас чаро Алишер Навоӣ ба-рин алломи бузург ва шои-ри тавно «ота» ба «ото»-ро мавриди истифода қарор на-додааст?! Чаро Муқимӣ, Маш-раб истилоҳи «Нурато»-ро ма-вриди истифода қарор дода-анд?

Аҷодони мо оташ — нурро парастиш доштаанд. Ва Нура-то дар он аҳд аз қаламрави Сўғд буд. Ба байтҳои зер аз «Авасто» эътибор диҳед:

Мо хуршедро мепарастем

Нурӣ абадиру.

Нурҳои он тезпарвоз.

(А. Саъдуллоев ва дигарон).

Сониян, об рўшноист. Маҳз ҳамаи нурӣ оби шиғобҳои Чаш-ма ба пайдоиши шаҳри қадимаи Нур боис гардидааст. Аз ин ли-ҳоз он ҷоро Нурато гўянд. (Дар ин ҳусус нигар: Ҷ. Раҳмон. «Нурато ё Нурота». «Овози тоҷик», 21-уми феввали соли 1990).

Бешубҳа, шакли хаттии исти-лоҳи Нурота дар адабиёти туркӣ дар охири солҳои 30-юми асри XX пайдо шудааст. Шояд дар забо-ни гуфтугўи он пештар мавриди истифода буд. Агар дар ман-баъҳои хаттии он истилоҳи мавҷуд мебуд, С. Мустафоев ягон иқти-бос аз нусаҳои манбаи хатӣ ва ё шиғоҳи дар шакли «Нурота» зикр мекард. Муаллифро матлаи шей-ри шоири ширинкаломи ўзбек Тошпўлод Ҳамид ҷавоби саҳеҳ аст, ки меғўяд:

Табият нур ато этмиш,

Бу ерни Нурато дерлар...

Албатта, С.Мустафоев дар таъ-лифи китоб заҳмати зиёде каш-идааст, инро набояд инкор кард. Муаллиф оиди 30 зиёратгоҳи ҳудуди Нурато маводи арзанда